

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Michal Špaček

Hudební seskupení v režimu smlouvy o sdružení

Diplomová práce

Olomouc 2011

Tímto prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Hudební seskupení v režimu smlouvy o sdružení zpracoval sám a pouze s využitím pramenů v práci uvedených.

V Olomouci 14.02.2011

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce Prof. JUDr. Ivo Telcovi CSc. za jeho ochotný přístup a podnětné připomínky.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Smlouva o sdružení obecně.....	8
2.1 Charakteristika a základní právní vymezení smlouvy o sdružení.....	8
2.2 Vývoj právní úpravy smlouvy o sdružení na území České republiky.....	10
3. Pojem hudebního seskupení.....	13
4. Současná praxe hudebních seskupení a jejich právní režim.....	15
5. Obecné nároky hudebních seskupení na právní úpravu.....	18
6. Účastník smlouvy o sdružení jako výkonný umělec.....	20
6.1 Výkonný umělec.....	20
6.2 Práva výkonného umělce.....	21
6.3 Mezinárodněprávní zakotvení práv výkonných umělců.....	23
7. Vznik sdružení bez právní subjektivity.....	26
8. Práva a povinnosti subjektů smlouvy o sdružení.....	28
8.1 Povinnost vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu.....	28
8.2 Povinnost poskytnout peníze nebo jiné majetkové hodnoty pro účely sdružení.....	30
8.2.1. Poskytnutí peněz.....	31
8.2.2. Poskytnutí jiných majetkových hodnot.....	31
8.2.3. Lhůty pro poskytnutí majetkových hodnot.....	32
8.2.4. Práva účastníků k poskytnutým majetkovým hodnotám.....	33
8.2.5. Správa poskytnutých majetkových hodnot.....	36
8.3 Práva k majetku získanému při výkonu společné činnosti.....	37
8.4 Odpovědnost účastníka za závazky vzniklé při společné činnosti.....	39
8.4.1. Odpovědnost za trvání účasti na smlouvě o sdružení.....	39
8.4.2. Odpovědnost po skončení účasti na smlouvě o sdružení.....	41
8.5 Právo rozhodovat o obstarávání společných věcí.....	42
8.6 Právo kontroly.....	43
8.7 Právo ukončit účast na smlouvě o sdružení.....	43
8.7.1 Vystoupení ze sdružení.....	43

8.7.2 Vyloučení ze sdružení.....	46
8.7.3 Majetkové vypořádání při vyloučení a vystoupení ze sdružení.....	47
9. Jednání účastníků sdružení navenek.....	51
10. Zánik smlouvy o sdružení.....	53
10.1 Zánik na základě právní události.....	53
10.2 Zánik na základě dohody účastníků.....	54
10.3 Majetkové vypořádání v případě zániku sdružení bez právní subjektivity.....	56
11. Majetkové vypořádání v případě smrti nebo zániku právnické osoby.....	58
11.1 Majetkové vypořádání v případě smrti fyzické osoby.....	58
11.2 Majetkové vypořádání v případě zániku právnické osoby.....	59
12. Smlouva o sdružení v návrhu nového občanského zániku.....	60
13. Obdobná právní úprava v Německu.....	64
14. Závěr.....	66
Seznam použité literatury.....	69
Shrnutí.....	74
Summary.....	76
Seznam klíčových slov.....	79
Key words.....	80

1. Úvod

Jako téma diplomové práce jsem zvolil smlouvu o sdružení s konkrétnějším obsahovým zaměřením na hudební seskupení, která se řídí její úpravou. K tomuto rozhodnutí mne vedla především skutečnost, že drtivá většina hudebních seskupení nemá jakýmkoliv právním způsobem ošetřené své vnitřní vztahy. To stejné platí pro veškeré další vztahy týkající se těchto hudebních seskupení.

Výrazným podnětem bylo také zjištění, že většina odborné literatury je téměř výhradně zaměřena na smlouvy o sdružení, jež sledují materiální účel. Je tomu tak, přestože je tato smlouva upravena v občanském zákoníku a její podmínkou není tvorba zisku pro účastníky tohoto vztahu. Hudební seskupení jsou z těchto důvodů vhodným objektem zkoumání, jelikož vznikají obvykle za účelem ideálním, což se týká především malých amatérských seskupení, která představují většinu z celkového počtu těchto subjektů. Rozhodně ovšem nutno podotknout, že není vyloučeno, aby hudební seskupení fungovalo za účelem částečně nebo dokonce čistě materiálním.

Primárním cílem této diplomové práce je posouzení vhodnosti institutu smlouvy o sdružení pro úpravu právních vztahů hudebních seskupení. V souvislosti s tímto je vytyčen další cíl, který směřuje ke studiu smlouvy o sdružení jako takové.

Přestože smlouva o sdružení nepředstavuje mezi autory odborné literatury mezi nejfrekventovanější předmět zkoumání, nalezneme v českém jazyce zpracovanou řadu knih, které o této problematice pojednávají. Jak již bylo výše naznačeno, zaměřují se především na smlouvy o sdružení, jejichž účelem je podnikatelská činnost. S tím také souvisí výrazné zaměření na daňovou problematiku smlouvy o sdružení, která v řadě monografií převažuje nad samotným právním výkladem. Problematice je dále věnována pozornost v článcích v odborných periodikách, přestože také zde dostává hlavní prostor problematika podnikatelské činnosti.

Při zpracování diplomové práce bylo čerpáno především z odborných monografií, mezi nimiž zaujala nejvýznamnější místo kniha V. Hochmanna. Jedná se o publikaci, která problematiku smlouvy o sdružení přibližuje nejkompletněji a nejkvalitněji z dostupné literatury. Dodatečné informace byly čerpány z článků v odborných periodikách. Výraznou úlohu při zpracování tématu hrála také četná judikatura, která pochází výhradně z rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR, přičemž je zastoupeno také rozhodnutí vynesené německým Spolkovým

soudním dvorem. Čerpáno bylo rovněž z dalších zahraničních zdrojů v německém a anglickém jazyce. Na závěr nelze opomenout návrh nového českého občanského zákoníku a také stávající tuzemské právní předpisy, komunitární právo a mezinárodní smlouvy, ke kterým Česká republika přistoupila, čímž se pro ni staly na základě čl. 10 a 10a Ústavy České republiky závazné.

V diplomové práci jsou užity především metody analýzy a dedukce, které vedou prostřednictvím následné syntézy k uvozování závěrů. Ty jsou částečně předkládány v průběhu práce, avšak zásadním způsobem jsou prezentovány až v závěrečné kapitole. Tímto je učiněno zadost naplnění primárních cílů diplomové práce. Pro potřeby především čtvrté kapitoly byl využit dotazníkový průzkum mezi potenciálními subjekty, uživateli smlouvy o sdružení, čímž došlo ke konkretizaci problematiky, jež je ústředním tématem diplomové práce. Použita je také metoda vnitrostátní mikrokomparace, když jsou obecně srovnávány obdobné právní normy platné v České republice a Německu.¹

Diplomová práce ve svém úvodu nabízí obecnou charakteristiku smlouvy o sdružení, přičemž je pozornost věnována také nástinu jejího historického vývoje. Následně je vysvětlen pojem hudebního seskupení, který je klíčovým pro celek diplomové práce. Ve spojitosti s hudebními seskupeními je pozornost upřena na jejich zobecněné nároky na právní úpravu a pomocí výzkumu je zjišťována současná praxe v této oblasti lidské činnosti. Účastníkům na smlouvě o sdružení jako výkonným umělcům je věnován další díl diplomové práce.

Stěžejní část této práce se věnuje právní úpravě smlouvy o sdružení dle platného občanského zákoníku, ať už se jedná o obecná ustanovení, vznik smlouvy o sdružení, práva a povinnosti jejích účastníků, jednání v rámci smlouvy o sdružení navenek nebo konečně její zánik. Výrazná pozornost je taktéž věnována úpravě v návrhu nového občanského zákoníku. Diplomová práce poskytuje letmé nahlédnutí a srovnání s obdobnou právní úpravou v Německu.

Závěr patří zhodnocení dosavadních zjištění a poznámek k možnostem budoucího využití smlouvy o sdružení v praxi hudebních seskupení. Uvedeny jsou možnosti dalšího studia této oblasti lidské činnosti.

¹ KNAPP, Viktor. *Vědecká propedeutika pro právníky*. Praha: Eurolex, 2003. 233 s.

2. Smlouva o sdružení obecně

2.1 Charakteristika a základní právní vymezení smlouvy o sdružení

Smlouva o sdružení je institutem občanského práva, jehož právní úpravu nalezneme přímo v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále také obč. zák.), základním právním předpise tohoto právního odvětví. Konkrétněji se jedná o část osmou hlavu šestnáctou výše uvedeného zákona. Právní úprava smlouvy o sdružení je vetknuta do třinácti paragrafů (§§ 829 – 841), které k dané problematice přistupují spíše rámcově. Ustanovení § 829 odst. 1 stanoví, že několik osob se může sdružit, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu. Stejně ustanovení dále v odst. 2 mluví o skutečnosti, že takováto sdružení nemají způsobilost k právům a povinnostem.

Co se povahy příslušných zákonných ustanovení občanského zákoníku týká, má většina z nich dispozitivní charakter. Několik ustanovení kogentní povahy, od kterých se z tohoto důvodu nelze smluvní úpravou odchýlit, se týká především majetkových práv a povinností účastníku smlouvy o sdružení.

Vzhledem ke skutečnosti, že část osmá občanského zákoníku pojednává výhradně o závazkovém právu, je logické, že i smlouva o sdružení je závazkovým právním vztahem. Na základě této charakteristiky se jedná o množinu vzájemných práv a povinností, které na základě uzavření smlouvy vznikají mezi jejími subjekty. Je tedy třeba věnovat pozornost skutečnosti, že na základě smlouvy o sdružení nevzniká právnická osoba, ani žádný jiný právní subjekt, jako je tomu například u obchodních společností či sdružení vznikajících na základě zákona o sdružování. Vzhledem k uvedenému je tedy možné sdružení osob vzniklé na základě smlouvy o sdružení označit taktéž pojmem sdružení bez právní subjektivity. Obě přípustné varianty pojmosloví jsou ostatně využívány v textu této diplomové práce.

Při řešení problematiky smlouvy o sdružení je tedy na základě uvedeného potřeba mít stále na paměti, že veškeré právní vztahy se týkají pouze samostatných fyzických a právnických osob, jimž také vznikají veškerá práva a povinnosti.² Pokud by se tedy například sdružení

² JINDROVÁ, Blanka. Daňové a účetní aspekty společného podnikání na základě smlouvy o sdružení podle občanského zákoníku: praktická příručka. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2006, str. 8

rozhodlo zaměstnat nezúčastněnou osobu, musel by být zaměstnavatelem účastník, nikoliv sdružení.³

V rámci závazkových právních vztahů smlouvě o sdružení náleží specifické postavení. Většina závazkových právních vztahů je typická svým bilaterálním (dvoustranným) pojetím, a přestože smlouva o sdružení může být uzavřena taktéž ve formě dvoustranného závazkového vztahu, je pro ni nejtypičtější multilaterální (vícestranné) pojetí, kdy se na smlouvě účastní větší počet stran.

Ke vzniku smlouvy se vyžaduje, aby v ní byl určen účel, ke kterému se strany sdružují, a činnost, ke které jsou strany povinné.⁴ Pokud by snad v rámci ujednání smlouvy o sdružení chyběly tyto uvedené pojmové znaky, jednalo by se o absolutně neplatný právní úkon z důvodu jeho neurčitosti. Případně by se mohlo jednat o odlišný závazkový vztah, pokud by z okolností bylo zřejmé, že se jedná o vyjádření vůle jednajících účastníků.⁵

V případě hudebních seskupení může jít o širokou škálu smlouvou dohodnutých účelů sdružení. Vytvořením hudební nahrávky počínaje, přes koncertování na živých vystoupeních až po veškerou kompletní činnost, kterou si lze pod pojmem hudebního seskupení představit. Vhodné z hlediska zákonných požadavků a také pro právní jistotu účastníků žádoucí je ovšem alespoň v nezbytné míře rámcově vymezit účel sdružení a činnost jednotlivých účastníků.

Účel není nikterak omezen svým charakterem, jako je tomu u některých obchodních společností (komanditní společnost, veřejná obchodní společnost). Přípustný je tedy jak ideální tak materiální účel smlouvy o sdružení.

Uzavřít smlouvu o sdružení a následně se účastnit na společné činnosti mohou jak fyzické tak i právnické osoby. Zákon stejně tak neklade žádná omezení zahraničním osobám.

Smlouva o sdružení nevyžaduje obligatorní písemnou formu, která ovšem může být svobodně dohodnuta jejími účastníky. Dle několik let starých poznatků je ostatně většina smluv o sdružení uzavírána pouze v ústní formě.⁶ Písemné ujednání se ovšem velmi rázně doporučuje a to s ohledem na právní jistotu zúčastněných subjektů. Výjimkou, kdy zákon vyžaduje u smlouvy o

³ usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. srpna 2005, sp. zn. Tdo 880/2005

⁴ KNAPPOVÁ, Marta. *Občanské právo hmotné 2*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 344

⁵ ŠÍMA, Alexander a kol. *Občanské právo hmotné 2*. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, str. 119

⁶ FALDYNA, František. *Právo a podnikání*. 2002, číslo 7-8, str. 2

sdužení obligatorní písemnou formu, je společný výkon advokacie formou sdružení. Pro tento případ stanoví zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii v § 14, že „vykonávají-li advokáti advokacii společně a nejde-li o výkon advokacie ve společnosti, upraví si vzájemné vztahy písemnou smlouvou o sdružení podle zvláštního právního předpisu.“ Tímto zvláštním předpisem je zákonodárcem myšlen občanský zákoník.

2.2 Vývoj právní úpravy smlouvy o sdružení na území České republiky

Byť se podle současného stavu v praxi může zdát, že stávající forma smlouvy o sdružení nepatří mezi nejvýznamnější instituty občanského práva, vývoj její právní úpravy má bohatou historii, jež sahá až do období starověkého Říma a tehdejšího práva.

Římské právo poprvé v historii konkrétněji přibližuje spolčování osob za účelem naplnění dohodnutého účelu. Jedná se o takzvanou *societas*, což je konsensuální kontrakt, kterým se dvě a více osob zavazují k vzájemnému plnění, čímž má být dosaženo společného cíle.⁷ Tento cíl mohl být uskutečňován jak dlouhodobou činností tak i provedením jednorázového úkonu. Každý společník, takzvaný *socius*, může jako vklad vnést nejen hodnotu majetkovou, ale také odborné znalosti, zkušenosti nebo dokonce renomé vlastní osoby. Podle římského práva nevznikala nová právnická osoba tak, jak je známo například u korporací, které se již v tehdejší době vyznačovaly tím, že měly vlastní právní subjektivitu.⁸ Podíly jednotlivých účastníků na zisku i ztrátě byly určeny smluvně, kdy bylo možné domluvit, aby konkrétní účastník nesl podíl pouze na zisku a nenesl ho na ztrátě. Jako odporující dobrým mravům, a tím pádem jako neplatné, ovšem bylo považováno, pokud bylo dohodnuto, že některý z účastníků ponese podíl pouze na ztrátě, avšak na zisku již nikoliv.

Jednání za *societas* probíhalo ve společném duchu. Pokud ovšem některý z účastníků jednal sám, šlo o zastoupení nepřímé a bylo potřeba, aby veškeré výsledky svého jednání převedl na příslušné společníky podle jejich jednotlivých podílů.

Římské právo zajišťovalo účastníkům v *societas* také právní ochranu, kterou jim poskytovala konkrétně žaloba *actio pro socio*. Pokud tato byla uplatněna, došlo k automatickému

⁷ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 1995, 255 s.

⁸ tamtéž, 255 s.

zániku společnosti. Bylo to důsledkem skutečnosti, že societas bylo založeno na vzájemné důvěře společníků a takovouto žalobou byla ona důvěra nezpochybnitelně narušena.

Societas zanikala z několika důvodů, mezi něž řadíme smrt účastníka (pokud ostatní společníci pokračovali ve společné činnosti, usuzovalo se, že založili společnost novou), dosažením stanoveného cíle, z vůle společníků na základě smluvní svobody v rámci závazkového práva. Zde ovšem římské právo poskytuje ochranu společníkům, pokud by některý chtěl vystoupit pouze proto, aby se nemusel dělit o zisk nebo o podíl na ztrátě, pokud taková hrozí. V takovémto případě je nepřípustná výpověď právně neúčinná pro odpovědnost společníka za povinnosti, kterým se chtěl vyhnout. Na závěr se společnost zrušuje výše uvedeným podáním žaloby *actio pro socio*.

K novému vzepětí právní vědy došlo v 19. století, které bylo ve znamení širokých právních kodifikací, mezi něž náleží také Rakouský obchodní zákoník. Ten upravoval v části nazvané „O spolčení k jednotlivým obchodům na společný účet“ institut podobný dnešní smlouvě o sdružení.⁹ Zmíněný rakouský zákoník byl pro území dnešní České republiky platný z důvodu tuzemské příslušnosti k Rakousku-Uhersku, konkrétně rakouské části císařství.

Smlouva o sdružení v podobě značně blízké tomu, jak tento závazkový vztah známe dnes, si do české právní úpravy našla cestu v r. 1950 skrze zákon č. 141/1950 Sb., který je znám také jako takzvaný „Střední zákoník“. V hlavě třicáté se nachází celkem dvanáct paragrafů, které nabízí právní úpravu poněkud skoupější, než jak se nachází v současné době v platném znění zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Podle ustanovení „Středního zákoníku“ se mohlo několik osob sdružit za účelem společného se přičinění o hospodářský účel. Tehdejší právní úprava tedy nepředpokládala možnost ideálního účelu smlouvy o sdružení. Pokud se sdružovaly osoby fyzické, bylo jim uloženo, že se na činnosti sdružení musí účastnit vlastní prací. V tomto bodě se tedy jedná o rozdílný přístup tehdejší a současné právní úpravy, která účast formou vlastní práce ponechává čistě na dohodě účastníků.

Veškeré vklady druhově určených věcí, a tedy i peněz, jsou ve spoluvlastnictví všech členů. Ostatní vklady, tedy práva a věci individuálně určené, jsou ve společném bezplatném užívání.

⁹ JASANSKÝ, Jaroslav a kol. *Základy podnikání, Sdružení bez právní subjektivity a tiché společenství: nástin organizačně-ekonomických a právních otázek*. 1. vydání. Ostrava: Montanex, a.s., 1996, str. 12

Zákon ovšem umožňoval, aby si účastníci dohodli jinou formu práv k ostatním vkladům. V této oblasti je účastníkům na smlouvě o sdružení svěřena širší dispozice s právy k vkladům, než je tomu dnes.

Co se majetku nabytého při společné činnosti sdružení týče, stává se spoluvlastnictvím všech členů. Podíly jednotlivých členů na tomto majetku si jsou rovny. Účastníkům je ovšem umožněno sjednat si podíly v jiném poměru. Za závazky pak členové sdružení odpovídají solidárně.

§§ 495 až 499 zákona č. 141/1950 Sb., které se týkají rozhodování ve společných věcech, jsou až na odchylky především mluvnického významu totožné s §§ 836 až 840 platného obč. zák. „Střední zákoník“ ve svém závěrečném ustanovení výslovně stanovil, že nároky věřitelů mají být uspokojeny nebo zajištěny předem, tedy před zánikem sdružení a provedením majetkového vypořádání účastníků.

Z výrazné shody v poměrně vysokém počtu zákonných ustanovení právní úpravy z 50. let a úpravy dnešní, která se stala součástí právního řádu v 90. letech, je evidentní, že porevoluční zákonodárce se inspiroval úpravou obsaženou ve „Středním zákoníku.“

V roce 1964 došlo k přijetí zákona č. 40/1964 Sb., který je platný a účinný do dnešního dne, byť samozřejmě s četnými novelizacemi. Původní znění uvedeného občanského zákoníku ještě neobsahovala úpravu smlouvy o sdružení, a tak bylo možné do obdobného závazkového vztahu vstoupit na základě § 51 obč. zák., který upravuje nepojmenované smlouvy. Účastníci tak mohou uzavřít smlouvu, jež není výslovně upravena zákonem, mezi něž tehdy patřila také smlouva o sdružení. Zákon při tomto postupu klade pouze podmínku, aby nepojmenovaná smlouva neodporovala obsahu nebo účelu občanského zákoníku. Ustanovení obdobného charakteru tehdy obsahoval také § 352 zákona č. 103/1990 Sb., hospodářského zákoníku.

Současná právní úprava smlouvy o sdružení byla do občanského zákoníku zařazena až zásadní novelou s účinností od 1. ledna 1992, která byla provedena zákonem č. 509/1991 Sb.

3. Pojem hudebního seskupení

Alespoň ve zkratce je vhodné definovat pro účely této diplomové práce termín hudebního seskupení. Odborná literatura jazykovědná ani právní neobsahuje konkrétní vymezení tohoto pojmu jako takového, a tak je třeba pomoci si výrazy obdobnými, abychom mohli dojít k obsahu tohoto svépomocně vytvořeného pojmu.

Pravděpodobně nejdůkladnější vodítko poskytuje výkladový slovník českého jazyka. Původně se pro účely diplomové práce nabízel pojem hudební skupiny, nebo-li prostěji „kapely“, kterou můžeme definovat jako sbor hudebníků hrajících na různé nástroje.¹⁰ Pokud ovšem odhlédneme od obecného pohledu na formace tohoto druhu, není tento pojem vyhovující, jelikož na smlouvě o sdružení, jejíž účel se naplňuje prostřednictvím hudebního seskupení, se mohou podílet také osoby, které na žádný nástroj nehrají – příkladmo promotéři nebo manažeři.

Skupinou jsou jednotlivci pohromadě tvořící celek, přičemž je spojují společné zájmy, vlastnosti, cíle, atp. Seskupení bychom pak mohli definovat jako shromáždění se do skupiny.¹¹ Obdobně by tedy seskupení mohlo být vysvětleno jako sdružení se do skupiny, čímž se dostáváme k logickému a účelnému propojení právního a laického pojmu. Dle jazykovědného hlediska takový celek spojují tři prvky – vztahy, zájmy a vlastnosti. Ve smlouvě o sdružení nalezneme všechny z nich. Vzájemné vztahy jsou utvářeny nejenom samotným závazkem podílet se na smlouvě o sdružení, ale také na principu, na němž je toto sdružení založeno – tím je vzájemná důvěra mezi jeho účastníky, kterou zákonodárce alespoň do určité míry předpokládá. Společné zájmy jsou předpokladem vzniku smlouvy o sdružení už tím, že musí mít nějaký konkrétní účel, tedy společný zájem a cíl jejich účastníků. Každý z účastníků pak musí nezbytně disponovat vlastnostmi, které při jejich kumulaci povedou k dosažení zamýšleného účelu sdružení.

Poslední nezbytností k definování ústředního pojmu této diplomové práce, je nalezení konkrétního významu slova hudba. Dle vědy českého jazyka se jedná o umění vyjadřované tóny či hru na hudební nástroj.¹²

¹⁰ FILIPEC, Josef a kol. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2007, str. 128

¹¹ tamtéž, str. 382, 391

¹² tamtéž, str. 104

Pokud bychom tedy měli uvedené informace shrnout, můžeme hudební seskupení považovat za množinu dvou a více fyzických nebo ve výjimečných případech právnických osob, jež se spolčují za účelem tvorby umění vyjadřovaného tóny (popřípadě zvuky).

4. Současná praxe hudebních seskupení a jejich právní režim

Pro lepší obeznámení se současnou situací a praxí mezi hudebními seskupeními, co se právní úpravy jejich vnitřních vztahů týče, jsem v rámci diplomové práce provedl dotazníkový průzkum mezi hudebními seskupeními.¹³ S jeho pomocí by mělo dojít k lepšímu porozumění postojů hudebních seskupení a pochopení, jaké důvody stojí za předpokládanou minimální právní úpravou jejich vnitřních vztahů. Tento předpoklad se v rámci průzkumu ukázal být správným.

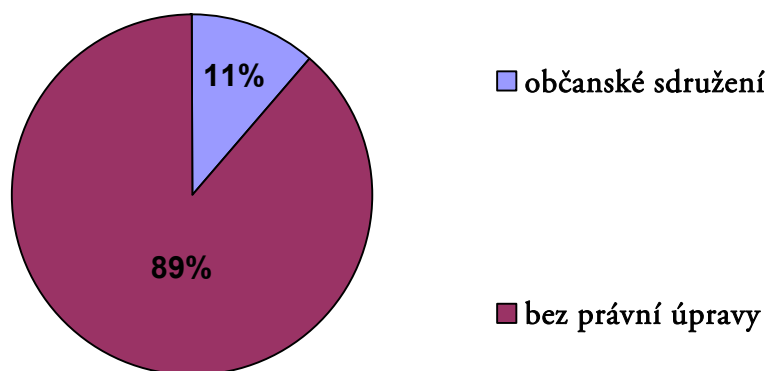
Vzorek dotazovaných hudebních seskupení byl prostřednictvím internetu náhodně vybírán z řad žánrově rozličných interpretů, kteří se věnují činnosti sledující především ideální účel. Ve většině případů se tak jedná o subjekty, které svou činností nedosahují žádných, případně téměř žádných zisků. Dotazovány byly také populární subjekty, v jejichž případě se již dá mluvit alespoň o částečně materiálním účelu. Tyto ovšem nerefletovaly opakované žádosti o účast na dotazníku. Z celkového počtu dotazovaných 163 interpretů se vrátily zodpovězené otázky celkem od 35 interpretů. Vzhledem k opakovaným žádostem se jedná o poměrně nízké číslo. Z této skutečnosti se dá usuzovat na značně nízkou profesionalitu dotazovaných hudebních seskupení při komunikaci s veřejností.

Uvedeným hudebním seskupením byla položena otázka, zda mají právně ošetřeny vztahy v rámci své činnosti. Pokud tyto měly upraveny, došlo ke sdělení, jakým způsobem je tak učiněno. V případě, že odpověď na první otázku byla negativní, byli dotazovaní požádáni o zodpovězení dalších dvou otázek. Ty se zabývaly skutečnostmi, které je vedou k ignorování právní úpravy svých vztahů a dále se ptaly, zda některé z dotazovaných hudebních seskupení o úpravě svých vnitřních vztahů alespoň uvažují. Na závěr byl položen dotaz, zda jsou seznámeni s existencí smlouvy o sdružení jako institutu občanského práva.

Z dotazovaného vzorku hudebních seskupení pouze čtyři uvedla, že mají právně upraveny své právní vztahy. Ve všech případech se jedná o občanská sdružení, přičemž tyto subjekty zatím nemají s touto právní úpravou výraznější zkušenosti, jelikož pod tento právní režim přešly teprve v nedávné době.

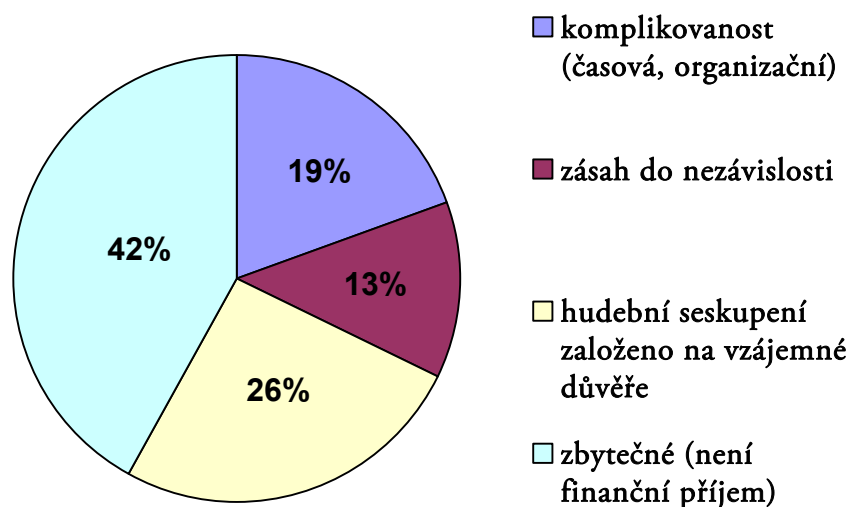
¹³ abecední seznam viz příloha č. 1

Graf č.1: Právní režim dotazovaných hudebních seskupení

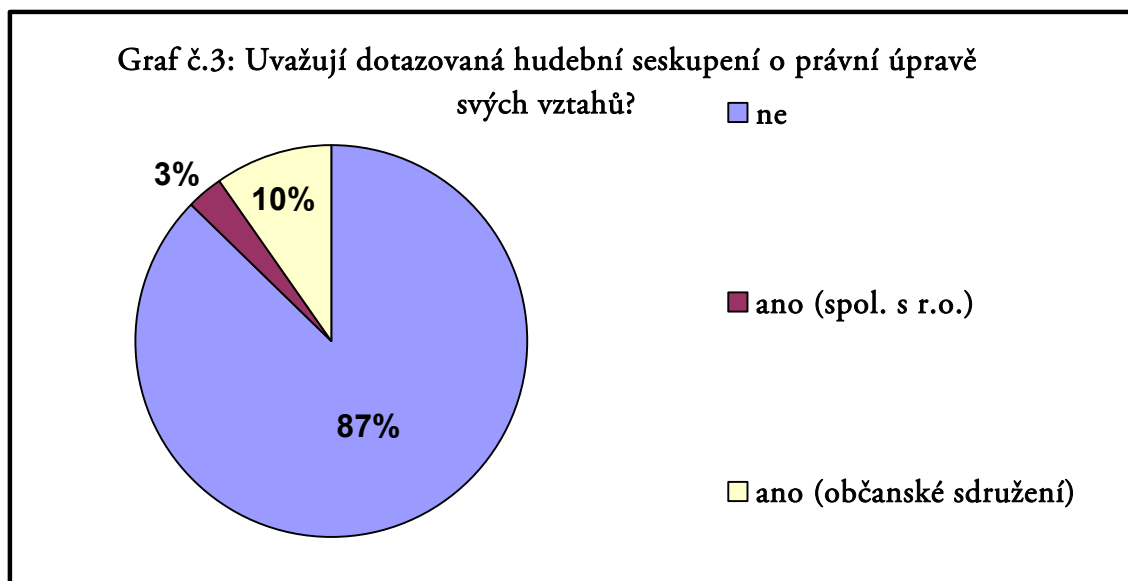

Zbývajících 31 dotazovaných subjektů má z velké části totožné důvody pro absenci právní úpravy jejich vztahů. Každé z dotazovaných hudebních seskupení má primární důvod, který stojí za ignorací právní úpravy, avšak ve většině případů dochází k vzájemné kumulaci více příčin tohoto stavu. Nejčastěji, ve třinácti případech, je jako důvod uváděna neziskovost hudebního seskupení, čili se neobjevuje potřeba upravit vzájemné právní vztahy. V osmi případech následuje zásadový postoj, kdy si hudební seskupení zakládají na vzájemné důvěře a kamarádství a právní úprava je považována za narušení tohoto stavu. Komplikovanost právní úpravy vztahů, do níž nejsou skupiny ochotny ve svém volném čase investovat další energii je s šesti případy posledním vážným důvodem. Jisté zastoupení, ve čtyřech případech, má také potřeba úplné tvůrčí nezávislosti, jež by podle názoru některých hudebních skupin byla právní úpravou narušena.

Graf č.2: Důvody proč hudební seskupení opomínají právní úpravu

Pokud vyloučíme hudebními seskupení, která jsou vedena pod režimem občanského sdružení, tak pouze čtyři další alespoň uvažují do budoucna o úpravě vzájemných právních vztahů – tři z nich uvažují také o občanském sdružení, zatímco jedno se soustředí na přípravu společnosti s ručeným omezeným. Ve všech případech stojí za rozhodnutím zformalizovat hudební seskupení především vytvoření jednodušší a čitelnější pozice při jednání s třetími osobami.

Výsledky průzkumu se tedy ukázaly být poměrně jednoznačnými, byť se podobná situace mezi hudebními seskupeními lokálního významu dala předpokládat. Dále bylo zjištěno, že pokud se hudební seskupení rozhodnou upravit své vztahy s pomocí právních nástrojů, padá volba téměř výhradně na občanské sdružení. Dalo by se usuzovat, že je to především důsledkem větší popularity tohoto institutu, jelikož smlouva o sdružení se ukázala být mezi členy hudebních seskupení zcela neznámým pojmem, když žádný z dotazovaných neodpověděl kladně na otázku, zda je mu znám institut smlouvy o sdružení.

5. Obecné nároky hudebních seskupení na právní úpravu

Abychom mohli lépe porozumět, zda je smlouva o sdružení vhodným prostředkem pro hudební seskupení, musíme si odpovědět na otázku, jaké nároky na právní úpravu a organizační strukturu takováto seskupení mají.

V první řadě je třeba si uvědomit, že mnohá amatérská hudební seskupení budou zakládána za účelem ideálním. Samozřejmě se může tento pohled s postupným vývojem seskupení odklonit k více materiálnímu účelu, který ovšem nakonec převáží u naprosto minimálního počtu interpretů z jejich celkového počtu.

Osoby sdružující se za účelem hudební tvorby si mnohdy nepřipouští jakoukoliv právní úpravu vzájemných vztahů v rámci seskupení. Pokud tedy má dojít k právnímu zformalizování vzájemných vztahů, je nezbytná co nejnižší náročnost, ať již časová nebo finanční a počáteční nebo průběžná. V tomto ohledu je naprosto vyhovující smlouva o sdružení, která nevyžaduje žádné vstupní vklady, registrace u orgánů veřejné moci, zakládací listiny nebo smlouvy a na účastníky tohoto závazkového právního vztahu neklade žádné nadbytečné formální požadavky. Odrazující samozřejmě může být problematičnost a spornost některých oblastí úpravy smlouvy o sdružení, které budou mimo jiné naznačeny v rámci této práce.

Při úpravě vztahů hudebních seskupení půjde především o vyřešení otázek majetkových, které se budou týkat věci a práv poskytnutých pro jejich společnou činnost. Při absenci právní úpravy se právě tato oblast stává například při ukončení činnosti sdružení nebo účasti některého účastníka nejvíce problematickou.

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, hudební seskupení, která se odhodlají k právní formalizaci své činnosti, tak činí především z důvodu zvýšení čitelnosti právních vztahů se třetími osobami. V tomto ohledu je smlouva o sdružení přeci jenom méně výhodná než formální právnické osoby, které se mohou prezentovat svou vlastní právní subjektivitou a jasně danou strukturou.

Aspekty finančního práva, konkrétně tedy daňová problematika, je další složitou otázkou při posouzení před sdružením se za nějakým účelem. Pokud budeme předpokládat, že hudební seskupení nebude založeno za materiálním účelem, jsou požadavky daňového práva, které dopadají na právnické osoby obecně, mnohdy zbytečné. V případě smlouvy o sdružení si

jednotliví účastníci daňovou problematiku obstarávají samostatně, samozřejmě s ohledem na svou činnost a podíl na sdružení. Pokud ovšem nedochází v rámci smlouvy o sdružení k zisku nebo je tento zcela zanedbatelný, jsou daňové nároky na účastníky upozaděny. Výjimkou jsou ovšem například okolnosti, které předvídá zákon o DPH, jež kladou na účastníky nové povinnosti.¹⁴

Byť takový postup není důrazně doporučován, jak je ostatně několikrát zmíněno v textu této diplomové práce, pro mnohé osoby, jež uvažují nad společným se sdružením za účelem hudební tvorby, bude významná skutečnost, že smlouva o sdružení nevyžaduje písemnou formu. Tento volnomyšlenkářský přístup je pro tuto oblast lidské činnosti již typickým, jak dokazuje současná praxe, kdy většina hudebních seskupení nemá vzájemné vztahy upraveny žádným způsobem, či jen nikterak specifikovanou a konkrétní ústní dohodou.¹⁵ Z tohoto důvodu lze jen těžko očekávat, že by se tato seskupení osob odhodlala k zakládání právnických osob.

Tabulka č. 1 - Srovnání výhodnosti smlouvy o sdružení a právnické osoby dle vybraných kritérií

	Výhodnější právní úprava
Náročnost časová a organizační	Smlouva o sdružení
Srozumitelnost právní úpravy	Právnická osoba
Daňové aspekty (žádný účastník není plátcem DPH)	Smlouva o sdružení
Daňové aspekty (účastník plátcem DPH)	Právnická osoba
Čitelnost hudebního seskupení pro třetí osoby	Právnická osoba
Právní jistota účastníků na hudebním seskupení	Právnická osoba
Finanční náročnost	Smlouva o sdružení
Formální požadavky	Smlouva o sdružení

Uvedená tabulka má pouze rámcově nastínit jednotlivé aspekty, které hudební seskupení mohou posuzovat při výběru vhodné varianty pro úpravu svých právních vztahů. Ke každému konkrétnímu případu je samozřejmě třeba přistupovat jednotlivě.

¹⁴ zákon č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, §§ 94 odst. 2 a 95 odst. 2

¹⁵ srov. kapitola 4

6. Účastník smlouvy o sdružení jako výkonný umělec

6.1 Výkonný umělec

Pojem výkonný umělec se objevuje v zákoně č. 121/2000 Sb, ve znění pozdějších předpisů, autorském zákoně, konkrétněji v Hlavě II, která pojednává o právech souvisejících s právem autorským.

Přestože se vztahy vznikající v rámci smlouvy o sdružení obvykle řídí občanským zákoníkem, tak právě tento právní předpis stanoví, že právní vztahy vznikající z výsledků duševní tvořivé činnosti upravují zvláštní zákony, mezi něž se řadí také právě autorský zákon.¹⁶

Výkonným umělcem je fyzická osoba, která umělecký výkon vytvořila. Za umělecký výkon je považován, mimo množiny jiných, výkon zpěváka nebo hudebníka.¹⁷ Právě tyto osoby jsou relevantní pro problematiku hudebního seskupení v režimu smlouvy o sdružení, kdy jednotliví účastníci jsou zároveň považováni za výkonné umělce – za předpokladu, že tedy hudební seskupení tyto výkony provádí. To se nebude týkat například hudebních seskupení, která se neobjevují na živých vystoupeních ani neprodukují nahrávky, které by byly potencionálně zaznamenávány.

Pro vznik uměleckého výkonu a souvisejících práv výkonného umělce není nezbytné, aby tento byl zachycen na hmotném podkladu. Dostatečné je pouze již jeho vyjádření ve vnímatelné podobě, avšak konkrétní zachycení uměleckého výkonu je významné z hlediska doby trvání majetkových práv výkonného umělce.¹⁸

V případě uměleckého výkonu se jedná o výraz individuality a jedinečnosti jeho tvůrce, přičemž vzhledem k měnícím se dispozicím a okolnostem není možné jeden a tentýž výkon zopakovat. Každé jednotlivé vystoupení, byť by se obsahově opakovala přesná skladba předváděných hudebních děl, je tedy pokaždé novým uměleckým výkonem.¹⁹

Za výkonného umělce nemůže být považována smlouva o sdružení jako taková, což je důsledkem nedostatku její vlastní právní subjektivity. Zároveň však ani jiná skupina osob nemůže být výkonným umělcem, jelikož práva související s takovou osobou mohou náležet pouze individuální fyzické osobě. Není tedy podstatné, zda výkon byl vytvořen jako sólový, kdy ho

¹⁶ zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 1 odst. 3

¹⁷ zákon č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 67

¹⁸ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 641

¹⁹ tamtéž

výkonný umělec prováděl samostatně a nezávisle na dalších osobách, nebo zda se na provedení díla jako takového podílelo více výkonných umělců, jejichž společné výkony teprve složily kompletní dílo. K případnému užití výkonu podle autorského zákona je v takovém případě vždy zapotřebí souhlasu všech zúčastněných výkonných umělců.²⁰ To bude nejtýpickejším jevem u hudebních seskupení, kde se na hudební tvorbě i výkonech podílí různým příspěvkem množina osob.

Často se při hudebních vystoupení lze setkat se součinností vystupujícího hudebního tělesa s osobami, které se svými technickými schopnostmi podílí na konečném výsledku uměleckého výkonu. Může se jednat například o zvukového nebo světelného technika, kteří však budou většinou zařazeni pouze mezi podpůrný personál, jemuž nevznikají práva výkonného umělce. Jestliže by ovšem činnost těchto osob přesáhla technický rámec a vykazovala charakteristiku individuálního tvůrčího výkonu, jednalo by se již o umělecký výkon.²¹

Vzhledem k tomu, že práva výkonných umělců patří mezi práva příbuzná s právem autorským, lze usuzovat, že práva autorů a výkonných umělců, stejně jako samotní autoři a výkonní umělci, mohou být při neznalosti problematiky poměrně jednoduše zaměňováni. V hudebním seskupení navíc budou často nositelé práv autorských a práv výkonných umělců kumulovat v jediném subjektu, či spíše subjektech, rozuměj jednotlivých členech smlouvy o sdružení. O takovou situaci se bude jednat v případě, kdy člen hudebního seskupení je autorem konkrétního hudebního autorského díla a následně se podílí také na jeho předvedení prostřednictvím uměleckého výkonu. V úvahu samozřejmě připadají situace, kdy například u hudebního díla půjde o spoluautorství více členů hudebního seskupení a stejně tak se na předvedení díla uměleckým výkonem bude podílet hudební seskupení všemi svými členy.

Je třeba připomenout skutečnost, že ne všichni členové hudebního seskupení postaveného na základě smlouvy o sdružení, jsou zároveň výkonnými umělci. To se bude týkat především osob vykonávajících administrativu, management, technické zajištění a další obdobné činnosti.

6.2 Práva výkonného umělce

²⁰ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. Praha: Grada Publishing, spol. s r. o., 1998, str. 30

²¹ TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 642

Práva výkonných umělců se dělí podobně jako u autorského práva na práva osobnostní a práva majetková.

Práva osobnostní, takzvaná práva morální, jsou nepromlčitelná a trvají po uplynutí práv majetkových, po smrti nositele těchto práv. Mezi práva osobnostní náleží právo na nedotknutelnost výkonu, užití výkonu způsobem nesnižujícím jeho hodnotu, právo být označen za toho, kdo výkon provedl, nebo právo uveřejnit výkon pod anonymem nebo pseudonymem. Tato práva jsou nepřevoditelná. Z jejich nepřevoditelnosti vyplývá také skutečnost, že těmito právy nelze přispět k činnosti sdružení.

Druhou skupinu tvoří práva majetková, která definuje především základní právo užít svůj umělecký výkon v původní nebo jiným zpracované podobě a udělit jinému oprávnění k výkonu tohoto práva. Mezi konkrétní práva náleží příkladmo právo na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti, právo na záznam živého výkonu, právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu, dále právo na rozšiřování, pronájem, půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu. Tato majetková práva trvají 50 let od jejich vytvoření. Pokud ovšem v té době dojde k zveřejnění záznamu tohoto výkonu, trvají majetková práva 50 let od tohoto zveřejnění.

Vzhledem k tomu, že ne všechna majetková práva je jednoduché spravovat osobně výkonným umělcem, stanovil autorský zákon, že právo na odměnu za užití uměleckého výkonu zaznamenaného na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání jsou povinně spravována kolektivním správcem.²² Tímto kolektivním správcem je občanské sdružení INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, o.s.²³

Vztah kolektivního správce práv a výkonného umělce vzniká uzavřením smlouvy o zastupování. Ta bývá obvykle uzavírána s jednotlivými umělci, avšak může být uzavřena také prostřednictvím společného zmocněnce za celé hudební seskupení.²⁴ V důsledku uzavření této smlouvy s kolektivním správcem pak výkonný umělec nemůže nadále nakládat s právy, jejichž správu ochranné organizaci svěřil. Kromě prodeje hudebních nosičů tak půjde prakticky o veškeré

²² zákon č.121/2000, Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 96 odst. 1

²³ oznámení Ministerstva kultury o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy podle autorského zákona (ve věci OSA, Dilia, INTERGRAM), uveřejněno dne 4. dubna 2001 v Obchodním věstníku, ročník 10, č. 14

²⁴ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů*. Praha: Grada, 1998, str. 74

další šíření již zaznamenaných výkonů.²⁵ Svá ostatní práva, především týkající se výkonů umělcem živě předvedených, si spravují výkonní umělci sami.

Na práva výkonných umělců se vztahují také některá ustanovení týkající se autorů děl. V hudebním seskupení vystupuje více umělců, kteří mají ke společnému výkonu také společné právo. Není tedy přípustné, aby jeden z účastníků udělil právo k užití výkonu za ostatní členy hudebního seskupení. Je tedy třeba souhlasu všech umělců, kteří se na výkonu podíleli. Tedy kromě členů hudebního seskupení také například osob hostujících na pódiu, pokud lze jejich činnost pojmout jako umělecký výkon. Je ovšem vhodné si upravit v rámci hudebního seskupení udělení plné moci jednomu nebo několika zástupcům, kteří budou nakládat s těmito právy pro celé hudební seskupení.²⁶

Pokud si výkonní umělci při společném výkonu nedohodnou konkrétního zástupce, lze dovozovat, že se na rozhodování o společném výkonu užije princip majority, který je zároveň typickým pro rozhodování v rámci smlouvy o sdružení.²⁷

Zároveň ovšem autorský zákon pamatuje specificky na nakládání s právy k uměleckým výkonům provedeným více výkonnými umělci, což je příklad právě hudebních seskupení. Zákon obecně stanoví, že zákonným zástupcem, v případě, že si hudebníci neurčí jinou osobu, je umělecký vedoucí tělesa.²⁸ Jedná se o umělecky činnou osobu, která má nejvýznamnější podíl na konečné podobě uměleckého výkonu.²⁹ U hudebních seskupení, kde je mnohdy u jednotlivých členů rovnoměrné přispění ke konečné podobě uměleckého výkonu se ovšem může jednat o problematické ustanovení. Vzhledem k tomu, že ani soudní praxe pojem uměleckého vedoucího blíže nevymezuje, dá se předpokládat, že v praxi v rámci jednotlivých hudebních formací tato role připadne osobě, která se jí nejaktivněji ujme.

6.3 Mezinárodněprávní zakotvení práv výkonných umělců

²⁵ tamtéž, str. 67

²⁶ tamtéž, str. 39-40

²⁷ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 646

²⁸ zákon č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 68, odst. 1

²⁹ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 647

Stejně jako v mnoha jiných oblastech právní úpravy je Česká republika v souvislosti s právy výkonných umělců vázána několika mezinárodními smlouvami. Jejich hlavním účelem je zajistit ochranu výkonů a s nimi souvisejících práv. Tato jsou totiž na základě teritoriálního charakteru chráněna především právními normami států, na jejichž území související výkony vznikly, kde má sídlo jejich nositel nebo jejichž státním občanem je nositel těchto práv. K užití výkonů ovšem dochází také v dalších zemích, kde je potřeba rovněž zajistit jejich ochranu.

Nejvýznamnější úmluvou v této oblasti je Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací, taktéž známá jako „Římská úmluva“. Uzavřena byla v Římě 26. října 1961, přičemž pro tuzemský právní řád je účinná od 14. srpna 1964. Ve svém čl. 3 úmluva definuje pojem výkonného umělce, který svým obsahem odpovídá přístupu práva v České republice. Největší přínos této smlouvy ovšem spočívá v základní rámcové úpravě majetkových práv výkonných umělců. Čl. 4 předkládá podmínky, za nichž smluvní stát přízná výkonným umělcům národní režim ochrany a čl. 12 staví základ pro vzájemnou spolupráci ochranných organizací výkonných umělců.³⁰

Dne 01. ledna 1995 vstoupila v platnost Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví, tzv. Dohoda TRIPS, která je pro Českou republiku účinná od 01. ledna 1996. Její význam spočívá v tom, že poprvé na mezinárodní úrovni upravuje závazky členských států, které mají přijmout v oblasti vynucování práva. Obsahuje také ustanovení o opatřeních na hranicích, kterých se nositelé práv mohou domáhat v případě dovozu či vývozu nedovolených rozmnoženin děl, výkonů a zvukových záznamů.³¹ Čl. 14 Dohody TRIPS se věnuje explicitně právům výkonných umělců, kterým garantuje právo zabránit zhotovení záznamů nezaznamenaných výkonů a jejich reprodukci, právo zabránit bezdrátovému vysílání a veřejnému předvádění jejich výkonů.³²

Římská úmluva s postupným rozvojem moderních technologií ztratila část ze své aktuálnosti, což mělo být do jisté míry napraveno Smlouvou Mezinárodní organizace duševního vlastnictví o výkonných umělcích a zvukových záznamech, která byla přijata 20. prosince 1996

³⁰ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů*. Praha: Grada, 1998, str. 99-102

³¹ KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 3, 4.* aktualizované a doplněné vydání, Praha: ASPI, a.s., 2007, str. 190

³² Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. [online]. upv.cz, 10. února [cit. 10. února 2011]. Dostupné na < http://www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/mez_smlouvy/trips_cze/TRIPS_CZE.pdf>

v Ženevě a Česká republika k ní přistoupila s účinností od 20. května 2002.³³ Smlouva upravuje práva výkonných umělců k zaznamenaným a nezaznamenaným uměleckým výkonům a poprvé v mezinárodním měřítku zakotvuje morální práva výkonných umělců. Výkonný umělec tak má garantované právo být jako výkonný umělec označen a rovněž právo bránit se proti porušování jeho výkonu, pokud by tak mohlo dojít k poškození jeho pověsti.

Na ochranu práv výkonných umělců pamatuje také komunitární právo, kdy lze zmínit například Směrnici 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících. Tato směrnice ve svém čl. 3 stanoví, že práva výkonných umělců uplynou za 50 let ode dne podání výkonu. Pokud je však výkon sdělen veřejnosti v průběhu této doby, uvedená práva uplynou až za 50 let od takového prvního vydání.³⁴

³³ Členství ČR v nejvýznamnějších mezinárodních autorskoprávních úmluvách a smlouvách. [online]. mkcr.cz, 10. února 2011 [cit. 10. února 2011]. Dostupné na <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=359>>

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění). [online]. eur-lex.europa.eu, 05. února 2011 [cit. 05. února 2011]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006L0116:CS:HTML>>

7. Vznik sdružení bez právní subjektivity

Na základě smlouvy o sdružení vzniká takzvané sdružení bez právní subjektivity, které není samostatným subjektem práva, nýbrž se jedná „pouze“ o závazkový vztah mezi účastníky tohoto sdružení. Z toho můžeme vyvodit, že vznik sdružení bez právní subjektivity je vázán obecnými pravidly pro závazkové právní vztahy dle občanského zákoníku.

Jednotlivé subjekty tedy musí při právním úkonu směřujícím k uzavření takovéto smlouvy splnit obecné náležitosti právního úkonu. Právní úkon můžeme definovat jako projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.³⁵

Abychom mohli právní úkon považovat za platný, čili působící právní následky, musí být splněny zákonem stanovené náležitosti právních úkonů. Mezi tyto patří náležitosti osoby, která právní úkon činí, náležitost vůle takové osoby, náležitost jejího projevu a v neposlední řadě náležitosti předmětu, kterého se právní úkon týká.³⁶

K nezbytnosti splnění obecných náležitostí se pak dále přidávají podstatné náležitosti každého konkrétního právního úkonu. V případě smlouvy o sdružení se jedná o jednu z takzvaných smluv pojmenovaných, které jsou výslovně upraveny občanským zákoníkem. Z toho vyplývá povinnost dodržet zákonná kogentní ustanovení, která vymezena konkrétně pro smlouvu o sdružení.

Subjekty závazkových vztahů obecně, jakožto i v rámci smlouvy o sdružení, mohou být jak osoby fyzické tak právnické osoby. V obou případech nic nebrání tomu, aby do takového závazkového vztahu vstoupila zahraniční právnická osoba nebo cizí státní příslušník (osoba fyzická). Pro vznik smluvního závazku obecně je však vždy třeba alespoň dvou subjektů, které jsou zároveň odlišnými stranami právního vztahu.

Tak jako u vzniku právnických osob je však i u sdružení bez právní subjektivity nutný konsensus účastníků právního vztahu. Smlouva o sdružení ovšem není formalizována v podobě zakládacích listin nebo společenských smluv. Nedochozí ani k registraci či jinému zformalizování smlouvy o sdružení před státními orgány. Zákonodárce pro vznik tohoto závazkového vztahu

³⁵ zákon č. 40/1964, Sb, ve znění pozdějších předpisů, § 34

³⁶ ŠÍMA, Alexander a kol. Občanské právo hmotné. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, str. 103-122

nevyžaduje ani písemnou formu smlouvy. Vstupovat do složitějších závazkových vztahů, mezi něž smlouva o sdružení jistě patří, však nelze při absenci psané dohody, smlouvy doporučit. Ohled je zde brán především na budoucí právní jistotu účastníků závazkového právního vztahu.

Pokud má ke smlouvě o sdružení přistoupit nový účastník, může k tomu dojít pouze uzavřením smlouvy se všemi stávajícími účastníky.³⁷

³⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2006, sp. zn. 29 Odo 1578/2005

8. Práva a povinnosti subjektů smlouvy o sdružení

Jakožto závazkový právní vztah s sebou smlouva o sdružení přináší množinu práv a povinností účastníků vztahu. Zákon do značné míry ponechává volbu těchto práv a povinností přímo na vůli účastníků projevované v samotné smlouvě o sdružení.

Při úpravě práv a povinností je ovšem třeba důsledně dbát, aby veškerá ujednání byla v souladu s právní úpravou, neodporovala právním předpisům, a to včetně předpisů mimo právo občanské, a nebyla v rozporu s všeobecně uznávanými dobrými mravy. Ty vyjadřují soubor pravidel chování, které jsou posuzovány podle morálky, jež panuje ve společnosti v určité době a na určitém místě.³⁸

Množina povinností a práv je zakotvena přímo v ustanoveních občanského zákoníku upravujících smlouvu o sdružení. S ohledem na smluvní volnost v rámci soukromého práva je samozřejmě přípustné nepřeborné množství dalších více či méně dílčích práv a povinností, které si mohou účastníci sjednat.

V následujících podkapitolách je uveden výčet nejtypičtějších práv a povinností, které se v rámci smlouvy o sdružení objevují.

8.1 Povinnost vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu

Smlouvou o sdružení se může několik osob sdružit, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu, což je vyjádřeno přímo v ustanovení § 829 obč. zák., které uvozuje úpravu smlouvy o sdružení. Přímo právní normou je tak stanoveno, že každý z účastníků je povinen především vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu způsobem stanoveným ve smlouvě a je povinen se zdržet jakékoliv činnosti, jež by mohla znemožnit nebo ztížit dosažení tohoto účelu. Takovouto pro sdružení nežádoucí činností by mohla být kupříkladu činnost vyvíjená pro konkurenci. Této problematice se dá vhodně čelit sjednáním konkurenční doložky, jejíž dovolenost posvětil taktéž Nejvyšší soud ČR.³⁹ V úvahu tak připadají smluvní ujednání, jež

³⁸ KNAPPOVÁ, Marta. *Občanské právo hmotné 1.* 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 120

³⁹ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 2004, sp. zn. 32 Odo 662/2001

omezují možnost členů hudebního seskupení působit v rámci konkurenčních subjektů obdobného zaměření. Vzhledem k časté fluktuaci hudebníků mezi jednotlivými hudebními seskupeními, jejich současné účasti na větším počtu hudebních projektů a nezbytnému pocitu tvůrčí svobody se ovšem nedá předpokládat frekventované využití této možnosti.

Následující § 830 obč. zák. tuto povinnost, kdy se každý účastník musí svou činností přičinit o dosažení sjednaného účelu, obliguje. Není tedy přípustná taková dohoda, podle které by k výkonu činnosti ve prospěch sdružení byl povinován pouze některý účastník.⁴⁰ Jinými slovy nelze ve smlouvě o sdružení některého účastníka zprostit povinnosti, aby svou činností, ať již odbornou či jinou, přispěl k dosažení všemi účastníky sjednaného účelu sdružení. Činnost je dle mého názoru ovšem třeba chápat spíše ze širšího hlediska. Poskytnutí majetkových hodnot by tedy také mělo být chápáno v kontextu § 831 obč. zák., který stanoví, že účastníci mohou vedle pracovní činnosti mít povinnost poskytnout také peníze nebo jiné věci. Zastávám tedy obdobný názor jako značná část tuzemské odborné veřejnosti. Činnost účastníka může být z tohoto pohledu reprezentována také například přičiněním jím pověřené třetí osoby.⁴¹ Podobný přístup je explicitněji vyjádřen také v návrhu nového občanského zákoníku nebo v německé právní úpravě společnosti občanského práva.

Mezi autory odborné literatury zaměřené na problematiku smlouvy o sdružení se ovšem zároveň objevuje odlišný názor, který mluví o tom, že každý účastník je povinen se na dosažení účelu smlouvy o sdružení podílet faktickou činností.⁴² Dle tohoto názoru se tedy nelze podílet na sdružení pouze majetkovým příspěvkem.

V případě hudebního seskupení, v rámci něhož se práva a povinnosti řídí uzavřenou smlouvou o sdružení, se může jednat o širokou škálu činností, kterými se jednotliví účastníci přičiní k dosažení společného účelu. Nemusí tedy jít přímo o činnost související s hudební produkcí nebo tvorbou, nýbrž také management, administrativa, technické zajištění, finanční správa a zajištění a další činnosti, ať již praktického či teoretického rázu. Důležité je především to, aby se jednalo v první řadě o činnost dovolenou (např. krádež cizího majetku pro účely takového sdružení by činilo smlouvu o sdružení neplatnou pro nedovolenost obsahu) a dále o takovou, která může reálně či alespoň potencionálně přispět k dosažení sjednaného účelu smlouvy o

⁴⁰ HOCHMANN, Václav a kol. *Sdružení bez právní subjektivity 2008-2009*. Praha: ASPI, a.s., 2007, str. 11

⁴¹ ČERNOHLÁVEK, Josef. *Smlouva o sdružení*. Právní rádce. 1994, č. 3, str. 9

⁴² tamtéž, str. 9

sdužení. Pokud je účelem sdružení bez právní subjektivity tvorba a produkce hudby, pak by nemělo významu, aby někdo k tomu přispíval např. výrobou pečiva. Ujednání zavazující účastníka k činnosti, jež nemá význam pro dosažení smluveného cíle smlouvy o sdružení, by mohla být považována za neplatnou.⁴³

8.2 Povinnost poskytnout peníze nebo jiné věci pro účely sdružení

Jak bylo uvedeno v předchozí podkapitole, účastníkům sdružení bez právní subjektivity je zákonem uložena povinnost vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu, avšak vedle této si mohou stanovit smlouvou také povinnost poskytnout pro účely sdružení peníze nebo jiné věci.⁴⁴ Výše hodnot, v jaké se mají účastníci podílet na společné činnosti, může být určena u jednotlivých účastníků rozdílně. Pro případ, že tato výše není ve smlouvě určena, stanoví zákon, že se má za to, že účastníci jsou povinni poskytnout stejné hodnoty.⁴⁵ Z uvedeného ustanovení dále vyplývá, že tyto poskytnuté majetkové hodnoty mají být využitelné pro účely sdružení. To se tedy týká především věcí, které by sdružení nemohlo vzhledem k jejich povaze využít. Jako příklad uveďme poskytnutí zemědělských strojů v rámci smlouvy o sdružení, jejímž účelem je tvorba a produkce hudebních hodnot. Tehdy by musel účastník poskytnout jinou a relevantní majetkovou hodnotu.

Peníze nebo jiné majetkové hodnoty mohou být účastníkem poskytnuty pro účely sdružení také dobrovolně. V takovém případě pak není možné tyto peníze nebo majetkové hodnoty na účastníku vyžadovat a vymáhat, pokud se k takovému vkladu nezavázali smlouvou. Záleží pouze na vůli každého jednotlivce, zda poskytne plnění nad rámec vzájemné dohody a z vlastních zdrojů například pořídí pro společné účely technické vybavení nebo reklamní předměty.

V rámci činnosti hudebních seskupení bude ovšem vhodné, aby některé věci zůstaly vlastnictvím jednotlivých členů a nebyly tak poskytovány pro účely smlouvy o sdružení. Nejspíše

⁴³ PRAŽÁK, Zbyněk. *Společné podnikání na základě smlouvy o sdružení podle občanského zákoníku*. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2005, str. 108

⁴⁴ zákon č.40/1964 Sb, ve znění pozdějších předpisů, § 831

⁴⁵ tamtéž

půjde o hudební nástroje, na něž hudebníci cvičí ve volném čase mimo společné prostory nebo je používají při své činnosti v souvislosti se svými dalšími aktivitami.

8.2.1 Poskytnutí peněz

Penězi se samozřejmě myslí platné finanční oběživo, ať už je fakticky plněno hotovostní platbou nebo bezhotovostními platebními prostředky. U hotovostních plateb je pouze nezbytné dbát ustanovení zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví ve svém § 4 odst. 1, že pokud by měl být proveden převod v hodnotě přesahující 15.000 Euro, má být taková platba provedena bezhotovostně. Podle odst. 2 totožného ustanovení se částka určená jinou měnou, než je Euro, vypočítá po převodu devizovým kurzem stanoveným Českou národní bankou platným k rozhodnému dni, kdy je provedena platba. Poskytnout peníze je možné nejen v tuzemských Korunách českých, nýbrž také zahraničními penězi, avšak je nezbytné dbát příslušných devizových předpisů.

Poskytnutí peněz není ustanoveními občanského zákoníku o smlouvě o sdružení konkrétněji upraveno, a tak je možné v rámci smluvního ujednání stanovit nejen konkrétní finanční částku, jež má být plněna, ale také obecnou povinnost přispívat na činnost sdružení bez konkrétního určení částky.

V případě, že povinnost k poskytnutí peněžitého plnění je stanovena pouze obecně, tedy bez určení konkrétní částky, může se smlouva dostat do rozporu se zákonem, a to pro případnou neurčitost obsahu. Povinnost určitosti právního úkonu, kterým je také smlouva o sdružení, je stanovena § 37 odst. 1 obč. zák. Příkladem obecné povinnosti účastníků na sdružení k peněžitému plnění by mohla být povinnost se v jisté výši (pokud není stanoveno smlouvou, pak u všech účastníků ve stejném rozsahu) podílet na koupi materiálů nezbytných pro činnost hudebního seskupení, a to vždy k momentu, kdy potřeba těchto nákladů vznikne. Je vhodné ve smluvním ujednání tyto náklady alespoň demonstrativně zmínit. Mohlo by jít o povinnost jednotlivých účastníků přispět na náklady související s pobytem v nahrávacím studiu, a to vždy, když hudební seskupení dospěje k rozhodnutí k jeho využití.

8.2.2 Poskytnutí jiných věcí

Byť zákonná ustanovení výslovně zmiňují pouze poskytnutí peněz a jiných věcí, dá se usuzovat, že pojem jiné věci zahrnuje také další majetkové hodnoty, předně tedy poskytnutí práv.⁴⁶ V rámci smlouvy o sdružení se bude často jednat například o právo autorské, kdy autor poskytuje ostatním účastníkům smlouvy o sdružení majetkové právo užit jeho hudební dílo. Je ovšem nezbytné, aby tato práva a majetkové hodnoty, stejně jako věci v pravém slova smyslu, byly využitelné pro účely, pro něž byla smlouva o sdružení uzavřena.

Poskytnuty tedy mohou být věci nemovité a movité, stejně jako majetková práva a další majetkové hodnoty.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat věcným břemenům, jelikož právo k jejich užívání v takovém případě náleží pouze oprávněnému z věcného břemene a nelze užívací právo poskytnout dál dalším subjektům, tedy účastníkům smlouvy o sdružení.⁴⁷ Výjimkou by bylo, samozřejmě, pokud by takovéto užívání bylo v souladu se zřízeným věcným břemenem (např. právo užívat prostory jako tzv. zkušebnu pro hudební seskupení).

8.2.3 Lhůty pro poskytnutí majetkových hodnot

Zákon v rámci smlouvy o sdružení upravuje lhůtu, v níž mají být poskytnuty peníze a další majetkové hodnoty, pouze rámcově, když stanoví, že pokud smlouva neurčí jinak, jsou účastníci povinni poskytnout tyto majetkové hodnoty bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. Vzhledem k velice široké možnosti výkladu pojmu bez zbytečného odkladu je vhodné doporučit tyto lhůty výslovně sjednat ve smlouvě. Lhůty přitom mohou být pro jednotlivé účastníky stanoveny odlišně, zákon zde neukládá ani žádná omezení časová, do kdy musí být vklad poskytnut, jako je tomu u obchodních společností.

Smlouva o sdružení v občanském zákoníku neupravuje konkrétní sankce, pokud účastník ve lhůtě stanovené dohodou, případně ve lhůtě bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, stanovené majetkové hodnoty neposkytne. Nezbyvá tedy než se obrátit na úpravu platnou pro

⁴⁶ ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2006, str. 1374

⁴⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. srpna 2004, sp. zn. 22 Cdo 555/2004.

občanskoprávní závazky obecně. Ta stanoví odlišné možnosti sankcionování v případě peněžitého plnění a ostatního plnění.

Pokud účastník nesplní, jak stojí výše, povinnost poskytnout majetkové hodnoty pro účely sdružení, dostává se s plněním závazku do prodlení. V případě peněžitého plnění je možné domáhat se úroku z prodlení.⁴⁸ V případě plnění nepeněžitého tento úrok uplatňovat nelze.

V obou případech, jak u peněžitého tak nepeněžitého plnění, je ovšem možné sjednat smluvní pokutu, která by sama o sobě sankcionovala neplnění povinností. Je nutné myslet na zákonný požadavek, aby smluvní pokuta byla sepsána písemně a musí v ní být konkrétně určena výše pokuty, případně způsob jejího budoucího určení.⁴⁹ Tyto obligatorní náležitosti smluvní pokuty slouží k zajištění právní jistoty účastníků. V rámci smluvní pokuty pak je nutné neopomínat skutečnost, že dlužník je nadále povinen k plnění, jehož prodlení bylo sankcionováno. Ke stejnému účelu je dále možné využít občanskoprávních institutů ručení nebo zástavního práva, které stejně jako výše uvedená smluvní pokuta patří mezi zajišťovací prostředky závazkových právních vztahů a jsou výslovně upraveny v občanském zákoníku, části osmé, oddíle pátém.⁵⁰

V případě, že by dalším účastníkům smlouvy o sdružení vznikla v souvislosti s prodlením jiného účastníka při poskytnutí majetkové hodnoty škoda, je možné tuto vymáhat v souvislosti s ustanovením § 415 obč. zák., který normuje, že každý je povinen si počínat tak, aby nedocházelo ke škodám.

8.2.4 Práva účastníků k poskytnutým majetkovým hodnotám

Podle druhu poskytnutých majetkových hodnot se liší také práva k nim, jež náleží účastníkům. V každém případě je třeba mít na zřeteli, že se jedná o práva účastníků sdružení a nikoliv sdružení jako takového, jelikož to samo o sobě nemá právní subjektivitu a tudíž nemůže nabývat jakýchkoliv práv nebo povinností.⁵¹

⁴⁸ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 517 odst. 2

⁴⁹ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 544 odst. 2

⁵⁰ tamtéž, §§ 544-558

⁵¹ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 18

První kategorii poskytnutých majetkových hodnot reprezentují věci určené podle druhu, kam spadají také peníze. Tyto majetkové hodnoty se stávají spoluvlastnictvím všech účastníků. Tuzemské soudy judikovaly, že pracovní činnost nemůže být považována za způsobilý předmět podílového spoluvlastnictví, jelikož předmětem spoluvlastnictví mohou být pouze věci hmotné, případně byty nebo nebytové prostory. Pracovní činnost lze ovšem promítnout do dohody účastníků na sdružení ohledně výše podílu na majetku získaném společnou činností.⁵²

Poměr jednotlivých spoluvlastnických podílů stanoví obč. zák. v kogentním ustanovení § 833. Podíl je vyjádřen poměrem hodnoty účastníkem poskytnutých majetkových hodnot k celkové hodnotě, jež sdružení poskytli ostatní účastníci. Do této celkové hodnoty jsou započítány pouze takové majetkové hodnoty, u nichž dochází jejich poskytnutím k vzniku spoluvlastnického práva účastníků smlouvy o sdružení. Nebude se tedy jednat o věci individuálně určené, k nimž ostatní účastníci nabývají právo danou hodnotu bezplatně užívat. Pokud některý z účastníků neposkytne žádné majetkové hodnoty, k nimž vzniká spoluvlastnické právo, pak se nestává spoluvlastníkem druhově určených věci vložených do sdružení. V případě, že by pouze jeden z účastníků na sdružení vložil druhově určenou věc, nevzniká spoluvlastnické právo, jelikož tu není žádného dalšího subjektu, jehož vklad by byl svou povahou způsobilý založit spoluvlastnický podíl.⁵³ V takovém případě zůstane účastník poskytnuvší druhově určené věci nadále jejich vlastníkem.

Z výše uvedeného vyplývá, že je vhodné, aby jednotlivé poskytnuté hodnoty byly v rámci smlouvy o sdružení ohodnoceny. Takovéto chybějící ustanovení uzavírané smlouvy by mohlo přinést komplikace při určování spoluvlastnických podílů jednotlivých účastníků na sdružení bez právní subjektivity. Také zde se uplatní nižší nároky na formální stránku a nevyžaduje se odhad ani znalecký posudek ohledně poskytovaných nepeněžitých vkladů.

K vzniku spoluvlastnického práva k druhově určeným majetkovým hodnotám nedochází již uzavřením smlouvy, která je pouze titulem pro vznik spoluvlastnictví. Dle výslovného ustanovení občanského zákoníku se poskytnuté majetkové hodnoty stávají spoluvlastnictvím až sdělením o jejich oddělení od ostatního majetku účastníka nebo předáním pověřenému účastníku.⁵⁴

⁵² rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. dubna 2007, sp. zn. 33 Odo 311/2005

⁵³ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. dubna 2007, sp. zn. 33 Odo 311/2005

⁵⁴ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 833

Spoluvlastnický podíl nemůže účastník sdružení o své vůli převést, neboť účast ve sdružení je osobní, a tudíž nepřevoditelná. Nemůže zde dojít ani k postoupení pohledávky či práv, a to ani částečně, neboť účast ve sdružení v sobě neobsahuje jenom práva, ale jde o konglomerát práv a povinností.⁵⁵

Druhou kategorií tvoří věci individuálně určené, tedy takové, které jsou určeny znaky, jež je individualizují a činí nezaměnitelnými s jinými.⁵⁶ Takovéto určení nezaměnitelnosti může vycházet z vůle stran nebo povahy věci, kdy se ovšem u nemovitostí vždy bude jednat o věc individuálně určenou. Účastník sdružení může pro potřeby sdružení poskytnout i část své individuálně určené věci.⁵⁷

Při poskytnutí individuálně určených věci, například motorového vozidla sloužícího k dopravě hudebního seskupení ke koncertním vystoupením, neztrácí účastník, jenž takovou majetkovou hodnotu poskytl, vlastnické právo. Ostatním účastníkům však vzniká právo danou majetkovou hodnotu bezplatně užívat, čímž je stávající vlastnické právo účastníka do jisté míry omezeno v příslušném rozsahu. Vzniknuvší právo věc užívat trvá po celou dobu, kdy je účastník, jenž danou majetkovou hodnotu do sdružení vložil, jeho členem. Na základě smluvní volnosti se samozřejmě mohou účastníci domluvit na tom, že účastník poskytne jinou majetkovou hodnotu namísto původní, k níž účastníci sdružení tímto ztrácí bezplatné užívací právo.

Právo bezplatně vloženou majetkovou hodnotu užívat tedy zaniká v případě, kdy dojde k zániku účasti jejího vlastníka na sdružení bez právní subjektivity, ale také v případě, kdy zaniká samo sdružení, tedy smluvní vztah jako takový. Bezplatné užívací právo však také může zaniknout v případě, kdy dojde k převodu práva k dané majetkové hodnotě. Její vlastník totiž v dispozici s danou věcí omezen není. Zákonná ustanovení na takovouto situaci, kdy vlastník poskytnutou individuálně určenou věc zcizí či zatíží jiným způsobem neslučitelným s bezplatným užíváním pro účely dohodnuté smlouvou o sdružení, nepamatuje. Vzhledem k absenci zákonných sankcí pro takovéto jednání je vhodné podobné eventuality upravit přímo ve smlouvě samotné, kdy by mohla být stanovena například povinnost poskytnout náhradní majetkovou hodnotu.

⁵⁵ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 19

⁵⁶ KNAPPOVÁ, Marta. *Občanské právo hmotné 1*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 277

⁵⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. listopadu 2006, sp. zn. 33 Odo 1376/2004

K zániku vlastnického práva účastníka sdružení k individuálně určené věci, jež byla poskytnuta k bezplatnému užívání pro účely sdružení, může ovšem dojít také v důsledku zániku této majetkové hodnoty. V tomto případě je opět ponecháno na vůli účastníků sdružení, jak k dané skutečnosti v rámci uzavřené smlouvy o sdružení přistoupí. Kromě možnosti požadovat náhradní majetkovou hodnotu, přichází v úvahu automatický zánik sdružení poté, co účastník pozbyl vlastnického práva k takovéto majetkové hodnotě, případně lze do smlouvy zakotvit variantu vyloučení účastníka ze sdružení. Různým dalším smluvním ujednáním se ovšem meze nekladou, neodporují-li kogentním ustanovením zákona.

8.2.5 Správa poskytnutých majetkových hodnot

Při správě majetkových hodnot, které účastníci poskytli v rámci smlouvy o sdružení k využití při jeho činnosti, dostává přednost především dohoda účastníků. Teprve pokud tato chybí, nastupuje zákonná úprava pro správu těchto majetkových hodnot. Účastníci si správu majetkových hodnot mohou sjednat podle svého uvážení, avšak ze zákona (§ 832 odst. 2 obč. zák.) je jim kladeno omezení, že správou poskytnutých majetkových hodnot může být pověřen pouze účastník sdružení, nikoliv cizí osoba. Tímto je posílen osobní prvek u smlouvy o sdružení.

Při využití možnosti, kdy je správa svěřena některému z účastníků smlouvy o sdružení, jsou povinni ostatní účastníci poskytované majetkové hodnoty odevzdat smlouvou určenému účastníku. Ten je přitom povinen jemu poskytované majetkové hodnoty při jejich správě oddělit od svého ostatního majetku. Způsob, jakým má být oddělen není zákonem vymezen, avšak může být upraven smlouvou o sdružení a účastníci jsou pak povinni takové ujednání respektovat. Vhodné je například, aby členové hudebního seskupení založili bankovní účet pro vklady peněžitého charakteru. V budoucnu je pak možné z takového účtu provádět platby na úhradu potřeb hudebního seskupení, jak jsou dohodnuty ve smlouvě.

V případě, že správa majetku není svěřena žádnému účastníku, využije se ustanovení § 832 odst. 2 obč. zák. Podle něho má, stejně jak bylo výše uvedeno, účastník oddělit poskytované majetkové hodnoty od ostatního svého majetku. V tomto případě tak každý činí pro majetek poskytnutý jím samým. Konkrétní způsob oddělení není ani zde zákonem upraven, avšak je

stanovena povinnost, aby tento způsob, jakým došlo k oddělení poskytnutých majetkových hodnot, byl ostatním účastníkům smlouvy o sdružení sdělen.

V případě smlouvy o sdružení, jehož činnost se dá subsumovat pod pojem hudebního seskupení, bude vhodné ponechat správu majetku na jednotlivých účastnících, kteří tyto majetkové hodnoty poskytují. Tato varianta se zdá vhodnější především z toho důvodu, že určení konkrétního účastníka pro správu poskytnutého majetku by na tuto osobu vyvíjelo zvýšené organizační nároky a odpovědnost. U hudebních seskupení, jejichž činnost se bude z velké části odvíjet od ideálního účelu, se dá předpokládat, že požadavek na jednoduchost a časovou nenáročnost správy bude stavěn do popředí.

V úvahu samozřejmě přichází také varianta, kdy jednomu účastníku je svěřena správa části majetkových hodnot, např. základního technického vybavení, zatímco ohledně ostatních majetkových hodnot dochází k jejich individuální správě ostatními účastníky.⁵⁸

Otázka správy majetkových hodnot se dá vyřešit poměrně jednoduše, avšak vyvstává další logická otázka, zda může účastník dále využívat jím poskytnuté majetkové hodnoty. Půjde například o poměrně časté využívání poskytnuté zvukové aparatury a dalšího vybavení pro soukromé potřeby, které nesouvisí s účelem konkrétního hudebního seskupení. Zákon se k této problematice nevyjadřuje, a tak se dá usuzovat, že půjde o přípustné jednání, pokud užívání původního vlastníka není v rozporu se smlouvou o sdružení a neohrožuje účel sdružení.⁵⁹ Například odnášení vybavení v čase dohodnutém pro hudební zkoušky nebo vystoupení by se dalo považovat za jednání rozporné s účelem hudebního seskupení.

8.3 Práva k majetku získanému při výkonu společné činnosti

K majetku získanému při výkonu společné činnosti v rámci smlouvy o sdružení se zákon vyjadřuje jasně, když stanoví, že takovýto majetek se stává spoluvlastnictvím všech účastníků.⁶⁰ Na rozdíl od majetku poskytnutého účastníky do sdružení, bude v případě majetkových hodnot nabytých až v průběhu činnosti sdružení vznikat spoluvlastnické právo všem účastníkům, přičemž bude irelevantní, zda půjde o věci druhově či individuálně určené.

⁵⁸ NESNÍDAL, Jiří. *Opatrnosti není nikdy nazbyt*. Ekonom. 1997, č. 28

⁵⁹ tamtéž

⁶⁰ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 834

Skutečnost, že spoluvlastnické právo náležející účastníkům na sdružení vzniká jak u hodnot poskytnutých účastníky pro účely sdružení, tak k majetkovým hodnotám získaným při činnosti sdružení, judikovaly také tuzemské soudy.⁶¹

Vzhledem k nedostatku právní subjektivity sdružení nemůže ono sdružení samo jako takové nabýt vlastnického práva. Pro určení, zda nabytý majetek náleží do spoluvlastnictví účastníků sdružení, je důležitá skutečnost, zda byl tento majetek získán při výkonu společné činnosti v rámci smlouvy o sdružení.

Vzhledem ke kogentní povaze výše uvedeného ustanovení § 834 obč. zák. nelze z nabytí spoluvlastnického podílu vyloučit některého nebo některé účastníky na sdružení. Pokud by snad dohoda účastníků na sdružení podobné ustanovení obsahovala, jednalo by se v tomto bodě o částečnou neplatnost smlouvy. Pro nabytí spoluvlastnického podílu není relevantní, zda se ten či onen účastník na sdružení podílel na získání konkrétního daného majetku.

Pokud smlouva o sdružení neurčí výši podílů na získaném majetku jednotlivých účastníků na sdružení, má se za to, že tyto spoluvlastnické podíly jsou pro všechny účastníky stejné.⁶² Ve výši spoluvlastnických podílů jednotlivých účastníků tak bude vhodné odrazit podíl, v jakém přispívají k činnosti sdružení. Typicky se bude jednat o osobu takzvaného „kapelníka“, který obvykle vedle příspěvků k hudební tvorbě obstarává také správu veškerých ostatních záležitostí hudebního seskupení, a tak má přirozený nárok na významnější podíl na získaném majetku. Konečný způsob stanovení rozdělení podílů na získaném majetku je však vždy ponechán na smluvním ujednání účastníků hudebního seskupení.

Způsob nabytí majetku účastníky sdružení, a tedy zároveň způsob vzniku jejich spoluvlastnického práva k nabytému majetku, se odvíjí od obecných způsobů nabývání vlastnictví, jak je zná právo občanské. Vlastnické právo může být nabyto na základě vyrobení věci, jejího vydržení, na základě kupní smlouvy nebo jiného právního úkonu, dražby, atd.⁶³

Vzhledem k tomu, že jednotliví účastníci jednají za sdružení bez právní subjektivity svým vlastním jménem, mohou při nabývání majetkových hodnot vznikat rozpory, zda účastník věc nabyl pro sebe či pro sdružení. Půjde v první řadě o zjištění skutečnosti, zda byla majetková

⁶¹ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. září 2005, sp. zn. 29 Odo 444/2005

⁶² zákon č. 40/1964, Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 835, odst. 1

⁶³ srov. KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 1*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, díl druhý: Věcná práva, hlava devatenáctá: Vlastnické právo, § 8 Nabytí vlastnického práva, str. 346-362

hodnota nabývána pro účely sdružení, avšak právě tato skutečnost je mnohdy poměrně složitá k posouzení. Při případném dokazování bude hrát nejdůležitější roli především forma, v jaké si účastníci dohodli jednání za smlouvu o sdružení, a také povaha nabývané majetkové hodnoty.⁶⁴

Pokud mluvíme o obecném výčtu nabývacích titulů, které zná občanské právo, nelze opomenout nabytí děděním. Za opětovné připomenutí stojí skutečnost, že sdružení bez právní subjektivity není právnickou osobou, avšak pouze závazkovým vztahem. Z tohoto důvodu nelze formou závěti odkázat jakýkoliv majetek ve prospěch sdružení bez právní subjektivity. Pokud by byli v rámci poslední vůle obmyšlení účastníci smlouvy na sdružení, nestal by se majetek nabytý děděním automaticky součástí majetku nabytého sdružením bez právní subjektivity. Zděděný majetek by jednotliví účastníci na sdružení museli nejdříve do sdružení pro jeho účely vložit. Muselo by se samozřejmě brát ohled na skutečnost, zda je takový majetek využitelný pro sdružení, a tím pádem způsobit k vložení do takového sdružení. S ohledem na platnou právní úpravu ovšem nelze přinutit takto obmyšlené dědice, aby zděděný majetek vložili do sdružení. Takováto ustanovení v závěti by neměla žádné účinky a záleželo by pouze na vůli dědice, jak s dědictvím naloží.⁶⁵

Zákon opomíjí úpravu nakládání s majetkem získaným při činnosti sdružení. Vzhledem k zákonnému vzniku podílového spoluvlastnictví však lze usuzovat, že pokud chybí úprava v ustanoveních smlouvy o sdružení, lze aplikovat právní úpravu občanského zákoníku pro podílové spoluvlastnictví.

§ 836 odst. 1. obč. zák. sice stanoví, že při obstarávání společných věcí se rozhoduje jednomyslně, pokud není ve smlouvě stanoveno jinak. Následující odstavec pak při volbě většinového rozhodování přisuzuje každému účastníku jeden hlas, bez ohledu na velikost jejich spoluvlastnických podílů. Takovýto princip však odporuje ustanovení § 139 odst. 2 obč. zák., který uplatňuje při hospodaření s věcí ve spoluvlastnictví většinové rozhodování, kdy je váha hlasů počítána podle velikosti podílů jednotlivých spoluvlastníků na dané věci.⁶⁶

8.4 Odpovědnost účastníka za závazky vzniklé při společné činnosti

⁶⁴ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2002, sp. zn. 29 Odo 76/2001

⁶⁵ srov. KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 3, 4.* aktualizované a doplněné vydání, Praha: ASPI, a.s., 2007, str. 308

⁶⁶ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 23

8.4.1 Odpovědnost za trvání účasti na smlouvě o sdružení

Odpovědnost účastníků na smlouvě o sdružení za jejich společné závazky je odpovědností občanskoprávní, již se rozumí následný (sekundární) nepříznivý následek, který vznikl až porušením původní (primární) povinnosti neboli protiprávným úkonem, a který je předvídan v sankční složce příslušné normy občanského práva.⁶⁷ Jedná se tedy o povinnost, která rušiteli dříve nenáležela, avšak v důsledku jeho jednání mu nyní na základě smlouvy nebo zákona náleží.

Jak vyplývá z kogentního ustanovení § 835 odst. 2 obč. zák., jsou účastníci smlouvy o sdružení odpovědni za závazky vzniklé v rámci smlouvy o sdružení společně a nerozdílně. To znamená, že věřitel je oprávněn požadovat plnění od kteréhokoliv z dlužníků, a to v plné výši. Stejně tak je kterýkoliv z dlužníků (osob zúčastněných na sdružení) oprávněn splnit dluh v celé výši. Odpovědnost jednotlivých účastníků na hudebním seskupení za společné závazky se posuzuje podle toho, zda vznikly v době, kdy byl ten který člen účastníkem smlouvy o sdružení.

Pokud věřitel od člena sdružení požaduje vyšší plnění, než které na něj v rámci solidárního závazku připadá, případně pokud již člen sdružení splnil více, než připadá na jeho podíl na závazku, náleží této osobě právo regresu vůči ostatním subjektům smlouvy o sdružení, za něž má plnit nebo za něž již plnil.

Samozřejmě platí, že pokud účastník plnil společný a nerozdílný závazek vzniklý při společné činnosti sdružení, má právo takzvaného následného regresu. To znamená, že má právo, aby mu bylo ostatními účastníky nahrazeno, co na společný dluh plnil, a to jednotlivými účastníky podle výše jejich účasti na sdružení. Pokud by pak některý ze spoludlužníků, zde účastníků na smlouvě o sdružení, nemohl svou část splnit, rozvrhne se tato mezi zbývající spoludlužníky. Toto právo může uplatnit vůči všem, kteří v době vzniku závazku byly účastníky sdružení, a to bez ohledu na skutečnost, zda v době plnění závazku jejich účast na sdružení trvá nebo ne.⁶⁸

⁶⁷ KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 2.* 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 57

⁶⁸ HURDÍK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné. 3.* opravené a upravené vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002, str. 207

Kromě uvedeného následného regresu má solidární spoludlužník, jenž byl požádán o plnění společného dluhu také právo regresu předběžného, takzvaného preventivního. Pokud je požádán věřitelem o plnění ve výši přesahující jeho podíl, může se tento solidární spoludlužník obrátit na ostatní spoludlužníky, aby ho povinnosti plnit zbavili, tedy aby plnili sami svou část nebo učinily jiné kroky k vypořádání závazku s věřitelem.⁶⁹

Pro vznik uvedených solidárních závazků je irelevantní, zda byl uzavřen více účastníky či jen jedním, pokud tak bylo učiněno v rámci činnosti sdružení a stalo se tak v souladu s pravidly dohodnutými ve smlouvě.⁷⁰ Stačí tedy, pokud jeden člen zaváže hudebního seskupení jako celek, aby za tento závazek solidárně odpovídali všichni členové daného seskupení, smlouvy o sdružení – např. kupní smlouvy na technické vybavení, kdy může prodávající vymáhat zaplacení kupní ceny kterýmkoliv ze členů hudebního seskupení. Samozřejmě za předpokladu, že člen hudebního seskupení jednal v souladu se způsobem jednání domluveným smlouvou o sdružení.

8.4.2 Odpovědnost po skončení účasti na smlouvě o sdružení

Pokud zanikne účastníkovi účast na sdružení, neznamená to, že by se, i přes veškeré majetkové vypořádání, zprostil odpovědnosti za závazky sdružení, které vznikly v průběhu jeho účasti na sdružení. Tedy v době mezi vznikem jeho účasti na sdružení a dnem, kdy jeho účast na sdružení zanikla. Za závazky vzniklé před vznikem jeho účasti a po zániku účasti na sdružení účastník neodpovídá, což samozřejmě vychází ze skutečnosti, že v takové době nemá žádný vliv na činnost sdružení a tudíž nemůže nést následky této činnosti.

Odpovědnost za závazky vzniklé v průběhu účasti na sdružení je odpovědností společnou a nerozdílnou, jak kogentně stanoví § 835 odst. 2 obč. zák. Společné a nerozdílné závazky se vyznačují především tím, že věřitel může plnění požadovat v plné výši po kterémkoliv dlužníku, v tomto případě účastníkovi smlouvy o sdružení. Na základě tohoto principu může být povinen plnit celý závazek také účastník, jehož účast na sdružení zanikla, pokud tedy závazek vznikl za dobu trvání jeho účasti na sdružení.

⁶⁹ tamtéž, str. 206

⁷⁰ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. listopadu 2002, sp. zn. 33 Odo 659/2002

Společná a nerozdílná odpovědnost za závazky sdružení se obdobným způsobem uplatní také v případě, kdy zbývající účastníci plnili závazek, který sdružení vznikl v době, kdy subjekt se zaniknuvší účastí na sdružení byl jeho účastníkem. Zde mají zbývající účastníci sdružení právo požadovat náhradu za plnění podle podílu, kterým se v dané době účastník podílel na činnosti sdružení – opět takzvaný následný regres.

8.5 Rozhodování o obstarávání společných věcí

Zákonná úprava sdružení bez právní subjektivity neobsahuje povinnost vytvářet vlastní orgány, které by mohly činit rozhodnutí. Smlouva o sdružení samozřejmě poskytuje dostatek svobodného prostoru pro ustanovení vlastních kvaziorgánů, jimž by jednotliví účastníci svěřili rozhodování. Lze si představit například volbu kapelní rady, která by rozhodovala o vymezených společných záležitostech. Takovéto ujednání by ovšem vyvolávalo právní účinky pouze mezi jednotlivými účastníky tohoto závazkového právního vztahu.

Občanský zákoník svěřuje právo na obstarávání společných věcí jeho účastníkům, kteří rozhodují jednomyslně, není-li ve smlouvě stanoveno jinak. Právní úprava smlouvy o sdružení neobsahuje možnost rozhodování pouze přítomných účastníků nebo jejich části, která je známá z úprav obchodních společností a družstva podle obchodního zákoníku.

Jednodušší variantu, co se náročnosti vynesení a obstarání rozhodnutí týče, představuje volba, kterou účastníkům sdružení nabízí § 836 obč. zák. Dohodnou-li se účastníci, že postačí, pokud o dané věci rozhoduje většina, je každému účastníku přisouzen jeden hlas. Zákon výslovně stanoví, že od systému jednoho hlasu pro každého účastníka se nelze odchýlit, čemuž dodává důrazu formulací, že „velikost podílu nerozhoduje“. Tímto zákonodárce zamezil převážení kapitálového faktoru v rámci smlouvy o sdružení a posílil její spíše osobní charakter.⁷¹ Zákonná úprava ponechává na volbě účastníků sdružení, aby si zvolili, jaká forma většiny bude vyžadována pro to či ono rozhodnutí, zda prostá většina či různá forma většiny kvalifikované.

V úvahu dále připadá možnost dohodnout jiný způsob rozhodování než jednomyslným nebo většinovým hlasováním. V takovém případě může být nejen rozhodování jediným účastníkem, nýbrž také rozhodování dělené, kdy každý z účastníků rozhoduje v jiné dopředu

⁷¹ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 29

vymezené oblasti činnosti sdružení. V takových případech je ovšem třeba myslet na oblasti, které nebyly dohodou účastníků pokryty, aby nenastala situace, kdy nebude jasné, kdo konkrétně má v dané věci pravomoc rozhodnout.⁷² Mezi tyto jiné způsoby rozhodování by se dala zařadit také výše zmiňovaná „kapelní rada“.

8.6 Právo kontroly

Právo kontroly upravuje důsledně a kogentně § 837 obč. zák., když stanoví, že každý účastník, i když nevykonává správu, má právo přesvědčit se o hospodářském stavu sdružení. Ustanovení smlouvy tomu odporující jsou neplatná.⁷³ Jakékoliv ujednání, které by tomuto ustanovení odporovalo by tedy bylo neplatné pro rozpor se zákonem.⁷⁴

Právo přesvědčit se o hospodářském stavu sdružení můžeme chápat jako oprávnění účastníka nahlížet do veškeré dokumentace a dokladů, které souvisejí s činností sdružení.

Právo kontroly je ovšem omezeno zákonným ustanovením o šikanózním zneužívání svého práva.⁷⁵ Dále by se dalo užít ustanovení § 830 obč. zák., které stanoví účastníkům povinnost zdržet se činnosti, která by mohla znemožnit nebo ztížit dosažení účelu, pro který byla smlouva o sdružení uzavřena.

8.7 Právo ukončit účast na smlouvě o sdružení

Občanský zákoník rozeznává dva způsoby ukončení účasti ve sdružení, jež jsou závislá na vůli subjektů sdružení.

8.7.1 Vystoupení účastníka ze sdružení

⁷² PRAŽÁK: *Společné podnikání...*, str. 92

⁷³ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 837

⁷⁴ tamtéž, § 39

⁷⁵ KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 1. 4.* aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 53

Odstavec první § 838 obč. zák. stanoví, že každý může ze sdružení vystoupit, aniž by pro takovéto jednání vyžadoval konkrétní právní důvod nebo příčinu. Na druhou stranu však zákon klade účastníkům výjimky, kdy vystoupit ze sdružení nelze. Jedná se o případy, kdy by se tak mělo stát v nevhodné době a k újmě ostatních účastníků sdružení.

Také zde však zákon stanoví další výjimku, kdy účastník může vystoupit i v nevhodnou dobu, pokud by k tomu měl vážné důvody. Vážné důvody mohou nastat na stráně účastníků stejně jako mohou spočívat v událostech vycházejících z vnějších okolností. Vždy však půjde o takový důvod, kdy nelze spravedlivě požadovat, aby účastník v závazku ze smlouvy o sdružení setrval.⁷⁶ Půjde například o situace, kdy zdravotní stav účastníka nedovolí nadále pokračovat ve smluvené činnosti nebo nelze po vystupujícím účastníku nadále žádat, aby ve sdružení setrval, pro nepřátelské prostředí, které může v hudebních seskupeních vzniknout – mnohdy jako důsledek názorových rozbrojů. Právo vystoupit z vážných důvodů kdykoliv za trvání smlouvy o sdružení nelze omezit žádným ujednáním.⁷⁷

Při vystoupení účastníka ze sdružení se jedná o svobodný právní úkon účastníka, který si přeje ukončit svou účast na sdružení. Jedná se o právo účastníka, které může svobodně uplatnit, a jehož nemůže být zbaven. V té části smlouvy, kde by bylo jeho právo vystoupit omezeno, by se jednalo o neplatné ujednání. Ostatní části by ovšem zůstaly v platnosti, pokud by tak šlo usuzovat z vůle stran uzavírajících smlouvu o sdružení.

Obecně může účastník ze sdružení vystoupit na základě svého svobodného rozhodnutí kdykoliv. Své vlastní rozhodnutí tedy nemusí s ostatními účastníky konzultovat, zákon pro takové případy nestanoví ani výpovědní lhůtu, jak tomu bývá u jiných závazkových právních vztahů. Jediné omezení vystoupení tedy klade účastníkům zákon tím, že není možno vystoupit ze sdružení v nevhodné době a k újmě ostatních účastníků. Je třeba, aby obě tyto podmínky byly splněny kumulativně.

Nevhodnou dobou je taková doba, v níž by vystoupení účastníka z objektivních důvodů mohlo působit negativně na dosažení smluveného cíle sdružení. Zároveň pak musí být naplněna podmínka, taktéž objektivní povahy, újmy ostatním účastníkům sdružení, která souvisí s účelem sdružení.⁷⁸ V rámci hudebního seskupení se v daném případě může nejčastěji jednat o vystoupení

⁷⁶ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. května 2001, sp. zn. 29 Cdo 2439/2000

⁷⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. listopadu 2004, sp. zn. 29 Odo 1006/2002

⁷⁸ PRAŽÁK: *Společné podnikání...*, str. 169

v době bezprostředně předcházející smluvenému hudebnímu vystoupení, kdy jsou splněny obě výše uvedené podmínky. Cílem sdružení je produkce hudby, která je tímto ohrožena, jelikož při odchodu hrajícího člena sestavy nelze koncertně vystupovat. Zároveň tím hudebnímu seskupení nejspíše vzniká újma z pohledu případných sankcí ze strany pořadatelů a ušlého výdělku za odehrané vystoupení. Podobné omezení vystoupení ze smlouvy o sdružení by se dalo uplatnit také, pokud by účastník chtěl vystoupit ze sdružení krátce před smluveným pobytem v nahrávacím studiu, kdy by skupina bez chybějícího člena nebyla schopna adekvátně nahrávat a vznikla by jí škoda za poplatek za studio, které by nemohla plně využít. Členem hudebního seskupení v rámci smlouvy o sdružení může být samozřejmě také osoba, která se svými hudebními výkony na účelu sdružení přímo nepodílí, avšak přispívá k němu jinou činností. S ohledem na odlišný způsob, jakým jednotlivé osoby mohou přispívat k dosažení cíle sdružení, je nutné se při posuzování okolností jejich vystoupení ze sdružení zaměřit právě na tuto odlišnost. Ve výše uvedených situacích, pokud bude mít splněny veškeré své ostatní povinnosti vyplývající ze smlouvy, by mohl bez omezení vystoupit například manažer hudebního seskupení nebo jiná osoba, na niž bezpodmínečně nezávisí konkrétní hudební výkony. Naopak by však tato osoba vystupovala ze sdružení v rozporu se zákonem, tedy v nevhodnou dobu a k újmě ostatních společníků, v případě, kdy by mělo dojít jejím jménem k podpisu důležité smlouvy pro sdružení, avšak bezprostředně před tím by tato osoba vystoupila ze sdružení. Obdobných situací je ovšem nepřeborné množství.

K zajištění větší právní jistoty v rámci smlouvy o sdružení je možné si ohledně vystoupení ze sdružení sjednat podmínky tohoto jednostranného právního úkonu a dohodnout se na výpovědní lhůtě.⁷⁹ Tato musí být dodržena, ledaže by účastník vystupoval ze sdružení z vážných důvodů. Dá se usuzovat, že výpovědní lhůta, sjednaná v nadbytečné délce odporující dobrým mravům, by byla považována za neplatné smluvní jednání.

Pro vystoupení účastníka ze sdružení není zákonem stanovena konkrétní forma, tudíž se ponechává na smluvní úpravě. V opačném případě bude vystoupení platné v momentě, kdy se o něm dozvěděl poslední z účastníků, pokud není ve vystoupení určeno datum zániku účasti k jinému datu.

⁷⁹ srov. zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 838 odst. 1

Pokud by soud shledal, že vystoupení ze sdružení bylo učiněno v rozporu se zákonnou nebo smluvní úpravou, považuje se účastník nadále za účastníka sdružení a přihlíží se k němu, jako by nikdy nevystoupil.⁸⁰ Ostatní účastníci se samozřejmě mohou domáhat náhrady škody nebo ušlého zisku, kteréžto vznikly v důsledku jeho neoprávněného vystoupení ze smlouvy o sdružení.

Ať již jde o nevhodnou dobu při standardním vystoupení nebo o vážné důvody v případě, že je smlouvou sjednána výpovědní lhůta, půjde vždy o domluvu účastníků na sdružení, jak se k dané situaci postaví. Sami účastníci totiž nemohou autoritativně rozhodnout, zda byly či nebyly splněny podmínky pro vystoupení. Toto posouzení náleží až soudu při případném soudním sporu, přičemž otázka souladu vystoupení ze sdružení se smlouvou a zákonem bude zpravidla řešena jako předběžná otázka v rámci občanskoprávního řízení.⁸¹

8.7.2 Vyloučení účastníka ze sdružení

Účastníkům sdružení poskytuje zákon právo vyloučit jiného účastníka, pokud jsou pro to dány vážné důvody. Tohoto práva se účastníci nemohou vzhledem ke kogentnosti ustanovení § 838 odst. 2 obč. zák. ve smlouvě zříci. Kromě vážných důvodů zákon dále vyžaduje, aby rozhodnutí o vyloučení bylo učiněno jednomyslným rozhodnutím ostatních účastníků. Smlouvou lze ovšem upravit jiný způsob rozhodnutí.

Zákon nevyžaduje obligatorní písemnou formu, tudíž tato může být povinná pouze v případě, že je tak stanoveno dohodou účastníků ve smlouvě o sdružení. Pokud by takto dohodnutá písemná forma nebyla dodržena, jednalo by se v případě nastalého vyloučení o relativně neplatný právní úkon dle § 40 odst. 1 a § 40a obč. zák.

Nezbytnou podmínkou vyloučení, jak je uvedeno výše, je existence vážných důvodů, které takovýto postup odůvodňují. Zákon, bohužel, ani demonstrativně nepodává bližší představu o tom, co lze považovat za ony vážné důvody. Nutno podotknout, že tyto důvody by měly být objektivní povahy, a tedy v přímé souvislosti s činností sdružení. Případné pozdější dokazování, zda tu byla existence vážných důvodů, či zda tyto důvody byly dostatečně závažné, může být

⁸⁰ srov. PRAŽÁK: *Společné podnikání...*, str. 173

⁸¹ srov. tamtéž

poměrně složité. Proto nelze jinak než doporučit důvody, pro které je možné účastníka ze sdružení vyloučit, přímo specifikovat a konkretizovat ve smlouvě o sdružení. Tyto důvody budou nejtypičtěji spojeny s porušováním povinností ze strany účastníků – například absence na smluvených cvičebních sezeních hudebního seskupení, nedostavení se na dohodnutá vystoupení, neposkytování součinnosti při hudební tvorbě, ke které se zavázal, atd.

Zákon, jak bylo výše uvedeno, vyžaduje pro rozhodnutí o vyloučení účastníka jednomyslné rozhodnutí ostatních účastníků na sdružení, pokud ovšem smlouva nestanoví jinak. Jiná forma rozhodnutí bude spočívat ve většinovém způsobu rozhodování, který si účastníci smlouvy o sdružení blíže specifikují. Část praxe zde zastává názor, že jiné ujednání, takové jež by připouštělo jinou formu než většinovou nebo jednomyslnou, by bylo neplatné pro rozpor s dobrými mravy dle § 3 odst. 1 a § 39 obč. zák.⁸² Je však znám i odlišný názor, který připouští, že účastníci se mohou na základě smluvní svobody, které zde nejsou zákonem uloženy konkrétní zákonné limity, dohodnout také jiným způsobem. Takovým způsobem by mohlo být například rozhodnutí jediného účastníka, jemuž by takové právo bylo přiznáno ostatními účastníky sdružení prostřednictvím jimi uzavřené smlouvy o sdružení.

Vzhledem k tomu, že zákon neklade smluvní úpravě formy vyloučení žádná omezení, zastávám názor, že je čistě na účastnících tohoto závazkového právního vztahu, aby si tuto formu dohodli dle svého uvážení, čili také ve formě rozhodnutí jediného účastníka. Pokud dochází k takovéto úpravě, kdy je právo rozhodnout o vyloučení účastníka svěřeno například tzv. „kapelníkovi“, jistě pro to mají členové hudebního seskupení důvody a nemělo by být bráněno uplatnění jejich občanskoprávní smluvní svobody. I v tomto případě samozřejmě musí být dodrženy zákonné podmínky pro vyloučení člena, který má v případě jejich porušení možnost bránit se občanskoprávními prostředky.

8.7.3 Majetkové vypořádání při vyloučení nebo vystoupení ze sdružení

Účastník, jenž byl ze sdružení vyloučen nebo dobrovolně vystoupil, má právo na majetkové vypořádání. K tomu dochází navrácením jím vnesených věcí a dále vypořádáním jeho

⁸² HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 35

podílu na majetku, který sdružení získalo společnou činností, a jež se provádí výplatou v penězích.⁸³

V předchozím odstavci nastíněné obecné právní základy jsou zakotveny v kogentní úpravě občanského zákoníku, tudíž se od nich účastníci nemohou odchýlit. Důsledek takového zákon porušujícího jednání by spočíval v absolutní neplatnosti daného ujednání. Samozřejmě nelze bránit smluvní konkretizaci kogentních zákonných ustanovení, která by s těmito ustanoveními (tedy především § 839 obč. zák.) nebyla v rozporu.

Primárně je vhodné v rámci smlouvy o sdružení konkretizovat lhůtu, v níž má být provedeno vypořádání. Zákonodárce totiž v tomto ohledu mlčí. Zde je pak nutné dbát pouze o to, aby taková lhůta nebyla stanovena tak nepřiměřeně, aby se mohla dostat do rozporu s dobrými mravy. Při absenci konkrétního vymezení se mezi účastníky uplatní princip platný v občanském právu obecně pro dobu splnění závazku. Pokud totiž tato není určena žádným výslovným způsobem (dohodou účastníků, stanovením právním předpisem nebo rozhodnutím příslušného orgánu), je dlužník, zde účastník smlouvy o sdružení, povinen plnit den poté, kdy byl věřitelem o plnění požádán, jak stanoví § 563 obč. zák. Věřitelem je v tomto případě účastník smlouvy o sdružení, kterému vznikl nárok na vypořádání.

V momentě, kdy dojde k zániku účasti účastníka na sdružení, vzniká ostatním účastníkům závazek majetkově se vypořádat s tímto bývalým účastníkem. Jedná se o závazek solidární, kdy všichni účastníci, kteří nadále zůstávají ve sdružení, jsou odpovědni za plnění společně a nerozdílně.

V rámci vypořádání tedy dochází k vrácení věcí, jež jsou ve vlastnictví účastníka a ostatním účastníkům náleželo právo tyto individuálně určené věci bezplatně užívat v rámci činnosti sdružení. Dále se vypořádává podíl účastníka na věcech určených podle druhu, které byly vloženy pro účely sdružení, a k nimž vzniklo účastníkům, kteří do sdružení vložili druhově určené majetkové hodnoty, spoluvlastnické právo. K vypořádání se přistupuje také u práv nebo jiných majetkových hodnot, které byly poskytnuty pro účely sdružení a konečně má účastník, jehož účast ve sdružení zanikla, právo na výplatu svého podílu na majetku sdružení, který byl získán

⁸³ zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 839

v rámci činnosti sdružení, v penězích.⁸⁴ Majetek sdružení se zjišťuje podle stavu ke dni vystoupení nebo vyloučení.⁸⁵

V první řadě má účastník, jehož účast na sdružení zanikla, právo na vrácení individuálně určených věcí, jež jím byly do sdružení vloženy a ostatním účastníkům vzniklo na tomto základě právo tyto vložené věci bezplatně užívat. Vlastnické právo účastníka, jenž tuto individuálně určenou věc pro účely sdružení poskytl, totiž vůbec nezaniklo. Bylo pouze omezeno ve prospěch užívacího práva ostatních účastníků.

Pokud u poskytnuté individuálně určené věci dojde v rámci řádného užívání k opotřebení, není toto důvodem ke kompenzaci v souvislosti s touto skutečností. Opotřebení poskytnuté věci je z logiky věci kompenzované samou podstatou podílu účastníka na zisku, kterého bylo dosaženo při výkonu společné činnosti. Na druhou stranu lze ve smlouvě o sdružení dohodnout náhradu za opotřebení poskytnuté věci.

Pokud by u individuálně určené poskytnuté věci došlo k poškození nepřiměřeným užíváním, vznikl by nárok vlastníka věci vůči osobě, jež takto nepřiměřeně poskytnutou věc užívala, k náhradě škody. Podobně má vlastník věci nárok na náhradu škody, pokud by věc zanikla, byla zničena nebo by jiným způsobem byla protiprávně snížena její hodnota. Také zde je možná specifická smluvní úprava, pokud je v souladu se zákonem a dobrými mravy.

U druhově určených věcí, které účastník poskytl do sdružení pro jeho účely, zaniká vlastnické právo tohoto účastníka. V důsledku toho vzniká spoluvlastnické právo ostatním účastníkům, jejichž podíly se odvíjí od poměru poskytnutých majetkových hodnot jednotlivých účastníků na sdružení. Od této skutečnosti se odvíjí vypořádání těchto druhově určených věcí.

V první řadě je třeba věnovat pozornost tomu, zda vypořádávaný majetek, tedy konkrétně druhově určená věc, stále existuje. Mohla totiž být zničena, spotřebována nebo mohla zaniknout z jiného důvodu. V takovémto případě má účastník, který tuto věc poskytl pro účely smlouvy o sdružení, právo na vypořádání. To se provádí v režimu vypořádání spoluvlastnictví dle občanského zákoníku.⁸⁶ Pokud to není možné nebo se tak dohodnou účastníci smlouvy o sdružení, proběhne vypořádání v penězích.

⁸⁴ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 46

⁸⁵ zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 839

⁸⁶ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. března 2004, sp. zn. 139/2002

Práva na vypořádání spoluvlastnického podílu, jenž se určí podle poměru hodnoty majetku poskytnutého vypořádávaným účastníkem vůči poměru majetkových hodnot poskytnutých všemi účastníky, se účastník může vzdát, avšak musí tak být učiněno až poté, co mu toto právo vznikne, což je jakmile dojde k zániku účasti tohoto účastníka na sdružení.

Do kategorie práv a jiných majetkových hodnot budou obecně spadat know-how, práva průmyslového vlastnictví a práva související s právy autorskými, práva k ochranným známkám a další nehmotné statky. Při jejich vypořádání se užije princip obdobný pro vypořádání jednotlivě určené věci. To znamená, že k těmto právům a majetkovým hodnotám na základě jejich poskytnutí sdružení pro jeho účely vzniklo účastníkům na sdružení bezplatné právo užívání. Od toho je také odvozeno jejich vypořádání, kdy jednoduše právo bezplatného užívání daného práva zanikne. Tím pádem dojde k zániku veškerých omezení váznoucích na právu vlastníka této majetkové hodnoty.

Kogentní ustanovení § 839 obč. zák. stanoví, že účastník, jehož účast na sdružení zanikla, má právo na výplatu svého podílu na majetku sdružení a to v penězích. Není tedy možné vyplatit podíl v naturáliích.⁸⁷ Spoluvlastnické právo vystoupivšího účastníka k uvedenému majetku zaniká ke dni jeho vystoupení ze sdružení, k čemuž se váže následný vznik práva na vypořádání.⁸⁸ Jiné posouzení věci by vedlo k neudržitelné a nelogické situaci, kdy by po vystoupení z hudebního seskupení měl účastník vlastnické právo k vypořádávané věci a zároveň právo na vypořádací podíl.⁸⁹ Výše této peněžité výplaty je stanovena podle majetku, který tu byl v den ukončení účasti bývalého účastníka na sdružení. Při zjišťování velikosti podílu se vychází z veškerého aktivního majetku a nikoliv z rozdílu mezi aktivy a pasivy.⁹⁰

U vystoupivšího/vyloučeného účastníka samozřejmě přetrvává odpovědnost za závazky, které vznikly za jeho účasti na smlouvě o sdružení. Případná dohoda mezi účastníky o vypořádání závazků vůči třetím osobám by byla neplatná pro rozpor se zákonem.⁹¹

⁸⁷ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 48

⁸⁸ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. dubna 2005, sp. zn. 32 Odo 995/2004

⁸⁹ HOCHMANN, Václav. *Majetkové vypořádání podle ustanovení § 839 občanského zákoníku při zániku účasti jednoho účastníka ve sdružení*. Právní fórum. 2005, číslo 12, str. 118

⁹⁰ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 39

⁹¹ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. června 2000, sp. zn. 30 Cdo 311/2000

9. Jednání účastníků sdružení navenek

Jak již bylo několikrát předestřeno, smlouva o sdružení nemá právní subjektivitu, neboli způsobilost mít práva a povinnosti, z čehož vyplývá, že ani není možné, aby mohlo takové sdružení samo o sobě jednat a činit právní úkony.

Pro případ, že by se jednalo o podnikatelské subjekty, které jsou účastníky smlouvy o sdružení a jednají pod společným jménem, upravuje obchodní zákoník jejich solidární odpovědnost za závazky vzniklé při tomto podnikání.⁹²

Přestože je pojem jednání za sdružení běžně užíván pro jeho přístupnost a pochopitelnost, jedná se z terminologického hlediska o nelogické názvosloví, jelikož nelze jednat za něco, co v právním slova smyslu není, nemá právní subjektivitu.⁹³

Z tohoto důvodu jednají běžně členové hudebního seskupení sami za sebe, přičemž je přípustné, aby jednali také za ostatní účastníky, tedy s účinky pro všechny členy. Konkrétní způsob jednání bude vyplývat především z dohody, kterou spolu uzavřeli účastníci tohoto závazkového právního vztahu. Mohou si tak sjednat, že za hudební seskupení bude jednat pouze jedna či více konkrétních osob, kdy půjde o institut takzvaného „kapelníka“. Podobných ujednání se ovšem nelze dovolávat vůči třetím osobám, pokud o nich tyto nevěděly.

Dle judikatury Nejvyššího soudu ČR je přípustné, aby účastníci sdružení činili právní úkony pod společným fantazijním jménem hudebního seskupení. Práva a povinnosti samozřejmě také v tomto případě vznikají samotným účastníkům na smlouvě o sdružení.⁹⁴ Při právních úkonech, především složitějších a významnějších, je vhodné zároveň uvádět kromě označení, názvu hudebního seskupení, také označení jednotlivých účastníků, kteří se jednáním za hudební seskupení zavazují.⁹⁵

Nejjednodušší jednání v rámci činnosti hudebního seskupení spočívá v udělení plné moci jednotlivým členům navzájem pro zamýšlené právní úkony. Plnou moc lze udělit také několika

⁹² zákon č. 513/1991, Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 10 odst. 2

⁹³ FALDYNA, František. *Právo a podnikání*. 2002, číslo 7-8, str. 5

⁹⁴ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. května 2003, sp. zn. 29 Odo 83/2001

⁹⁵ ČERNOHLÁVEK, Josef. *Smlouva o sdružení*. Právní rádce. 1994, č. 3, str. 10

zmocněncům společně, avšak je třeba mít na mysli, že pokud není ujednáním stanoveno jinak, musí tito jednat společně. Další náležitosti plné moci stanoví občanský zákoník.⁹⁶

O typické jednání na základě plné moci půjde například při výkonu práv výkonných umělců, kdy účastníci na hudebního seskupení některému nebo některým členům udělí plnou moc k jejich zastupování v této věci.

Pokud nedojde k udělení plné moci, avšak při výkonu činnosti pro hudební seskupení, učiní účastník právní úkon, bude tento zavazovat společně a nerozdílně také ostatní účastníky, pokud tak bylo dohodnuto ve smlouvě o sdružení.⁹⁷ O situaci tohoto charakteru půjde například, pokud člen hudebního seskupení bude vyřizovat objednávku na reklamní materiály (například trika, nášivky, atp.), přičemž bude zjevné, že tyto souvisí s činností hudebního seskupení a v rámci uzavřené smlouvy o sdružení má tento člen k uvedenému jednání právo zavázat také ostatní členy. Přesto se vzhledem k problematice následného dokazování, zda šlo o obstarávání záležitosti související s činností sdružení, doporučuje mít veškeré důležité náležitosti ošetřené v rámci plné moci.

⁹⁶ zákon č. 40/1964, Sb, ve znění pozdějších předpisů, §§ 31 - 33b

⁹⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2002, sp. zn. 29 Odo 76/2001, také usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 2009, sp. zn. 33 Odo 1356/2006

10. Zánik smlouvy o sdružení

K zániku smlouvy o sdružení, tedy k ukončení jeho činnosti, dochází na základě nastalé právní události či formou rozhodnutí účastníků o rozpuštění sdružení.

10.1 Zánik na základě právní události

Sdružení bez právní subjektivity může zaniknout na základě nastalé právní události, která je tedy ze své podstaty na lidské vůli nezávislá. Zánik sdružení bez právní subjektivity pak v těchto případech nastává v okamžiku, kdy dojde k události, již předvídá zákon nebo smlouva. Mezi tyto patří především:

- a) uplynutí doby, na kterou bylo sdružení výslovně založeno;
- b) dosažení účelu, pro který bylo sdružení výslovně založeno;
- c) další právní skutečnosti ve smlouvě výslovně upravené, u nichž je zánik sdružení předvídan;

Abychom mohli toto uplynutí doby považovat za relevantní pro zánik sdružení bez právní subjektivity, je nutné, aby byla doba, na kterou má být sdružení založeno, výslovně uvedena ve smlouvě o sdružení. Doba může být stanovena datem, ale stejně tak může být vymezena i relativně nastáním jisté události v budoucnosti, o které se neví, kdy přesně nastane, ale je známo, že určitě nastane.⁹⁸

Na základě zásady smluvní volnosti je možné dobu, na kterou bylo sdružení bez právní subjektivity sjednáno, změnit, a to na jinou dobu trvání nebo změnou ujednání na smlouvu na dobu neurčitou.

Stanovení doby nejspíše nebude v případě hudebních seskupení výrazněji zastoupeno.

Stejně jako u předchozího bodu je nezbytné, aby byl daný účel ve smlouvě o sdružení účelně vyjádřen, pokud má na základě jeho splnění dojít k zániku sdružení bez právní subjektivity. Je vhodné tento účel mít vyjádřen v písemné formě, byť tato není povinná, aby v budoucnu nedocházelo k z toho vyplývajícím rozporům.

⁹⁸ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 44

Dá se předpokládat sjednání trvání smlouvy o sdružení na dobu, než dojde k nahrání nebo následnému vydání hudební nahrávky, jakožto cílů, pro něž bylo sdružení založeno. Možné bude také smlouvením určitého počtu koncertních vystoupení, po jejichž odehrání sdružení zanikne. V úvahu ovšem přichází široké množství více či méně obdobných variant pro zánik závazku ze smlouvy o sdružení.

Co se dalších právních skutečností vedoucích k zániku sdružení bez právní subjektivity týče, ponechává zákonná úprava účastníkům právního vztahu volnou ruku a jediným omezením tak zůstává § 39 obč. zák., který říká, že neplatný je právní úkon (v tomto případě by se jednalo o ujednání v rámci smlouvy o sdružení), který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům. V souvislosti s tímto ustanovením musíme vykládat taktéž § 41 obč. zák., který mluví o tom, že vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu (zde konkrétně o ujednání o zániku sdružení v důsledku určité právní skutečnosti), je neplatnou jen tato část, pokud z obsahu právního úkonu anebo z okolností za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.

Mezi důvody, jež by měla smlouva o sdružení předpokládat pro jeho zánik, se doporučuje účastníkům upravit snížení počtu účastníků pod určitou hranici, smrt nebo zánik účastníka, ztrátu podnikatelského oprávnění účastníka, které je nezbytné k dosažení cíle smlouvy o sdružení nebo prohlášení konkurzu na majetek dlužníka.⁹⁹

Pokud nastane situace, kdy klesne z jakéhokoliv důvodu počet účastníků na smlouvě o sdružení pod dva členy a zůstane jediný, dojde k zániku smlouvy o sdružení ze zákona.

10.2 Zánik na základě dohody účastníků

Stejně jako je čistě na vůli subjektů, s kým vstoupí do závazkového právního vztahu a v rámci jakého závazkového právního vztahu se tak stane, tak se obecně ponechává na vůli subjektů, kdy a z jakého důvodu takovýto právní vztah ukončit. V tomto ohledu není výjimkou ani sdružení bez právní subjektivity. Občanský zákoník navíc nestanoví žádný obligatorní důvod,

⁹⁹ srov. JASANSKÝ, Jaroslav a kol. *Základy podnikání, Sdružení bez právní subjektivity a tiché společenství: nástin organizačně-ekonomických a právních otázek*. 1. vydání. Ostrava: Montanex, a.s., 1996, str. 36

který by stanovil účastníkům povinnost přistoupit k rozhodnutí o zániku sdružení bez právní subjektivity.

Pokud hodlá účastník ze sdružení vystoupit, je jeho právo omezeno nevhodnou dobou a hrozbou vzniku újmy ostatním účastníkům, přičemž tyto podmínky musí být splněny současně. Takováto omezení pro dohodu všech účastníků smlouvy o sdružení při jejím ukončení neplatí. Jedná se o svobodné rozhodnutí všech účastníků právního vztahů, a tak si musí sami navzájem posoudit případné důsledky zániku sdružení s ohledem na danou konkrétní dobu, v níž k takovéto skutečnosti dochází.

Rozhodnutí o zániku sdružení se neřídí ustanovením § 836 obč. zák., jež obecně upravuje rozhodování v rámci sdružení bez právní subjektivity. Uvedené ustanovení totiž ve svém prvním odstavci stanoví, že není-li ve smlouvě uvedeno jinak, rozhodují účastníci jednomyslně. Z této formulace vyplývá možnost smluvní úpravy rozhodování, kdy není třeba jednomyslnosti a postačí rozhodovací systém většinový. V tomto případě je tedy potřeba dohody všech účastníků sdružení, že se sdružení rozpouští.¹⁰⁰ Pokud by se rozhodla pouze část členů hudebního seskupení, že toto bude rozpuštěno, došlo by pouze k vystoupení této části účastníků na sdružení, přičemž by se na ně vztahovala příslušná úprava vypořádání pro případ vystoupení. Pokud v hudebním seskupení zůstali alespoň dva účastníci, trvá i nadále.

Nejvyšší soud se v rámci své judikatorní činnosti vyjádřil k situaci, kdy jsou členy sdružení pouze dvě osoby, z nichž jedna platně vystoupí nebo je druhou osobou platně vyloučena. Tehdy se sdružení pokládá za zaniklé již uvedeným vyloučením nebo vystoupením, jelikož nastala právní skutečnost, kdy počet členů na sdružení klesl pod zákonem povolenou hranici.¹⁰¹ Nejedná se pouze o problematiku akademickou, jelikož tato skutečnost má vliv na způsob majetkového vypořádání sdružení. V uvedeném případě se tedy nepoužije zákonná úprava platná pro vystoupení nebo vyloučení účastníka (§ 839 obč. zák.), nýbrž úprava platná pro rozpuštění sdružení dle § 841 obč. zák.¹⁰²

Zákon pro rozhodnutí o zániku (rozpuštění) sdružení bez právní subjektivity nestanoví konkrétní formu, a tak se použijí obecná ustanovení občanského zákoníku pro změnu a zrušení

¹⁰⁰ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 46

¹⁰¹ srov. zákon č. 40/1964, Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 829: „Několik osob se může sdružit, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu.“

¹⁰² rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. prosince 2001, sp. zn. 29 Odo 93/2001

závazkových právních vztahů. Tato jsou obsažena v ustanovení § 40 odst. 2 obč. zák., které stanoví, že písemně uzavřená dohoda může být změněna nebo zrušena pouze písemně, což se týká také právě smlouvy o sdružení. S ohledem na právní jistotu účastníků smlouvy o sdružení však nelze než doporučit, aby byla písemná forma užitá také v případě, kdy byla smlouva o sdružení uzavřena v ústní formě.

Rozhodnutí o zániku sdružení bez právní subjektivity se následně stává právním důvodem pro vypořádání majetkových vztahů souvisejících se sdružením bez právní subjektivity.

10.3 Majetkové vypořádání v případě zániku sdružení bez právní subjektivity

Pro účely majetkového vypořádání je nutné věnovat pozornost skutečnosti, zda k vypořádání dochází z důvodu zániku smlouvy o sdružení a nikoliv pouze pro vystoupení či vyloučení účastníka. V obou případech se totiž uplatňují rozdílná zákonná ustanovení a k vypořádání dochází v odlišném režimu.¹⁰³

Při zániku smlouvy o sdružení jako takové, a případně také při vyloučení nebo vystoupení účastníka u smlouvy o sdružení, která má pouze dva účastníky, se na vypořádání použije ustanovení § 841 obč. zák.¹⁰⁴ Zde je stanoveno, že při rozpuštění sdružení mají účastníci nárok na vrácení hodnot poskytnutých pro účely sdružení a vypořádají se mezi sebou o majetek, který byl získán v rámci činnosti na základě smlouvy o sdružení. K tomuto vypořádání dochází primárně na základě smlouvy, teprve pokud v ní není postup upraven, dochází k vypořádání účastníků rovným dílem.

Vypořádání individuálně určených poskytnutých věcí, bude se jednat například o motorové vozidlo sloužící účelům hudebního seskupení, se provádí vrácením těchto věcí, k nimž ostatně účastník, který je do smlouvy o sdružení vložil, nikdy neztratil vlastnické právo – to bylo pouze omezeno. Nepřihlíží se přitom k případnému opotřebením věcí, ledaže by dohoda účastníků stanovila jinak.¹⁰⁵

Věci určené druhově jsou vypořádávány ve formě obdobné vypořádání spoluvlastnictví podle občanského zákoníku. Přípustná je tedy varianta vrácení původní věci, stejně jako možnost

¹⁰³ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. dubna 2004, sp. zn. 33 Odo 1019/2002

¹⁰⁴ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. prosince 2001, sp. zn. 29 Odo 93/2001

¹⁰⁵ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 47

vypořádání v penězích v ekvivalentní hodnotě. Zde půjde především o hudební aparaturu a další technické vybavení.

Vzhledem k tomu, že sdružení mohlo během své činnosti získat nový majetek, dochází také k jeho vypořádání. Zákon stanoví, že vypořádání probíhá především v dikci dohody účastníků na smlouvě o sdružení. Pokud tato chybí, použije se podpůrně zákonné ustanovení § 841 obč. zák. o vypořádání rovným dílem. Kromě výše vypořádacích podílů se předpokládá také smluvní stanovení postupu vypořádání. Pokud chybí, použijí se ustanovení platná pro vypořádání spoluvlastnictví dle občanského zákoníku. V tomto případě tedy nic nebrání účastníkům, aby přistoupili například pouze k vypořádání části podílového spoluvlastnictví, přičemž ohledně zbylého majetku by zachovali nadále spoluvlastnictví.¹⁰⁶ Zákon totiž pouze zakládá nároky účastníků rozpuštěného sdružení na vypořádání a nikoliv jejich povinnost tak učinit.¹⁰⁷ Nedojde-li naopak k dohodě vůbec, může kterýkoliv účastník, spoluvlastník, podat návrh na soud, aby spoluvlastnictví zrušil a provedl vypořádání.¹⁰⁸

¹⁰⁶ tamtéž, str. 48

¹⁰⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. června 2007, sp. zn. 28 Cdo 666/206

¹⁰⁸ zákon č. 40/1964, Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 142, odst. 1

11. Majetkové vypořádání v případě smrti nebo zániku právnické osoby

11.1 Majetkové vypořádání v případě smrti fyzické osoby

K zániku účasti může dojít taktéž na základě smrti fyzické osoby, jejíž účast na sdružení k tomuto okamžiku zaniká. Přestože zde v době zániku účasti již není osoba bývalého účastníka, je nezbytné provést vypořádání.

Uplatněny jsou stejné zásady, jaké by se použily, pokud by byl bývalý účastník naživu a docházelo by k vypořádání na základě ukončení účasti na sdružení v důsledku právního úkonu (vystoupení nebo vyloučení ze sdružení).¹⁰⁹ Oprávněným subjektem nebo subjekty však namísto účastníka budou jeho právní nástupci, kteří jsou zjištěni na základě dědického řízení. Na vypořádání s právními nástupci účastníka se užití konkrétní ustanovení, která platí pro všechny ostatní účastníky smlouvy o sdružení.

Součástí dědictví mohou být pouze hodnoty majetkové povahy, tedy pohledávky nebo dluhy, které nejsou neoddelitelně spjaty s osobou bývalého účastníka.¹¹⁰ Ve valné většině případů se tedy bude jednat především o vypořádání peněžitých závazků a závazků týkajících se věcí. Součástí dědictví se pro svou osobnostní povahu nemůže stát samo účastenství na sdružení nebo jiné závazky osobní povahy, například povinnost vykonat pro sdružení určitou činnost související nerozlučně s osobou právního předchůdce. V rámci hudebního seskupení bychom za takovýto osobní závazek mohli považovat povinnost přispívat svým tvůrčím potenciálem a schopnostmi k sjednanému účelu sdružení. Konkrétněji se může jednat o činnost spočívající v kompozici hudební skladby, sepsání textu k hudbě a jiných.

Nelze samozřejmě vyloučit možnost, aby se stávající účastníci sdružení dohodli s právním nástupcem bývalého účastníka, jehož účast zanikla v souvislosti s jeho smrtí, na přistoupení právního nástupce ke smlouvě o sdružení. To ovšem nemá vliv na povinnost majetkového vypořádání.

¹⁰⁹ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, 41

¹¹⁰ zákon č. 40/1964, Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 579 odst. 1

11.2 Majetkové vypořádání v případě zániku právnické osoby

Co se zániku právnické osoby týče, známe dva způsoby, jakými může proběhnout. Jednou variantou je zánik s právním nástupcem, kdy veškerá majetková práva přecházejí na nástupnickou právnickou osobou. Druhou možností je zánik bez právního nástupce, kdy dochází k likvidaci této právnické osoby.

V případě zániku s právním nástupcem nástupnické právnické osobě nevzniká účast na sdružení. Samozřejmě však musí nezbytně dojít k vypořádání, které probíhá stejným způsobem, jako by byla účast původního účastníka ukončena na základě právního úkonu (vystoupení nebo vyloučení ze sdružení) – výjimkou bude situace, kdy právnická osoba zaniká jakožto účastník dvoučlenného sdružení, zde pak dojde k vypořádání jako při zániku sdružení. Oprávněným z vypořádání je pak nástupnická právnická osoba. Té však stejně jako právo na vypořádání náleží odpovědnost za závazky, které vznikly v době účasti jejího právního předchůdce na sdružení.¹¹¹

Pokud dochází k zániku právnické osoby bez právního nástupce, je nezbytné, aby nejdříve došlo k vypořádání majetkových poměrů této právnické osoby, kam spadá také vypořádání ze smlouvy o sdružení. Bez úspěšně provedeného vypořádání nemůže dojít k zániku právnické osoby. Pokud by snad došlo k zániku právnické osoby bez právního nástupce a následně by došlo k objevení nového majetku, například právě v rámci dřívější účasti právnické osoby na sdružení, musela by být obnovena likvidace a provedeno nové majetkové vypořádání.

¹¹¹ HOCHMANN: *Sdružení bez...*, str. 427

12. Smlouva o sdružení v návrhu nového občanského zákoníku

V současné době se jedná o návrhu nového občanského zákoníku, k jehož znění byla veřejnost vyzvána k připomínkování s termínem do 25. ledna 2011.¹¹² Pokud by mělo být postupováno podle připraveného plánu, je připravena účinnost zákona na 1. ledna 2013.

Dle vypracovaného návrhu má dojít k zachování institutu smlouvy o sdružení, která však nově ponese označení Společnost. Její právní úprava by se měla rozrůst na plných jedenatřicet paragrafů (§§ 2661 – 2691). Zákonodárce má evidentně v úmyslu konkrétnější právní úpravou pobídnout veřejnost k výraznějšímu využívání tohoto institutu, který je v současnosti upraven poměrně kuse (§§ 829 – 841 obč. zák.). Rozsah navrhované právní úpravy je tedy přibližně dvojnásobný ve srovnání se současným stavem.

Společnost je návrhem zákona definována jako závazek, kterým se několik osob, tedy dvě a více, sdružuje jako společníci na základě jejich činnosti nebo věcí, což se děje pro dosažení společného účelu. Výslovně je tedy stanoveno, že jednotliví účastníci se mohou podílet jak činností tak vkladem nebo pouze jednou z těchto forem účasti, což řeší současnou spornou situaci ohledně obligatornosti faktické činnosti účastníků. Stejně jako v současné úpravě se pro platnost závazku ze společnosti nevyžaduje obligatorně písemná forma, avšak v tomto ohledu se zde nově vyskytuje povinnost vyhotovit soupis majetku, pokud je tento sdružován. Bez tohoto soupisu by smlouva nebyla platná. Soupis obsahuje výčet majetkových vkladů společníků a zakládá nevyvratitelnou právní domněnku předmětu a rozsahu vkladové povinnosti společníků.¹¹³

Ke snaze o jednoznačnější vymezení práv a povinností ohledně vkladů se využívá institutů občanskoprávních závazků, které se užijí na jednotlivé formy vkladů. Pokud tedy jde o vklad věci, užijí se přiměřeně ustanovení kupní smlouvy, při vkladu práva věc užívat se použijí ustanovení o smlouvě nájemní. Právo věc požívat se bude řídit ustanoveními o pachtu, což je další z nově zavedených institutů plánovaného občanského zákoníku. Pokud se účastník zaváže k výkonu

¹¹² Ministerstvo spravedlnosti ČR. Nový občanský zákoník. [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 10. ledna 2011 [cit. 10. ledna 2011]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/navrh-zakona.html>>

¹¹³ Ministerstvo spravedlnosti ČR. Nový občanský zákoník. [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 10. ledna 2011 [cit. 10. ledna 2011]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova%20zprava%20OZ_ver_2010.pdf>

činnosti pro společnost, uplatní se ustanovení smlouvy o dílo. Tímto se jednotlivé právní vztahy, vznikající na základě závazku ze společnosti, stávají čitelnějšími.

U peněžitých vkladů a věcí druhově určených dochází při jejich vložení do společnosti ke vzniku spoluvlastnického práva účastníků. Podíly jednotlivých společníků jsou určeny poměrem hodnot majetku, který každý z nich do společnosti vložil. Stejný postup je možné dohodou uplatnit i pro další věci, tedy primárně věci individuálně určené, avšak pouze za předpokladu, že jsou oceněny penězi. Dá se předpokládat, že bude stačit pouze dohoda společníků o ocenění konkrétní věci a nebude nezbytné obstarávat odborné posouzení její hodnoty. K ostatním věcem získávají společníci právo bezplatného užívání.

To, co v současné právní úpravě ohledně rozdílu mezi vklady materiálními a činnostními výslovně chybí, předkládá návrh nového občanského zákoníku v jednoznačně znějícím § 2665. Kdo se totiž zavázal pouze k činnosti nebo poskytnutí vědomostí, má právo na podíl ze zisku, nenáleží mu ovšem majetková práva k vkladům, tak jako je to u ostatních společníků (viz předchozí odstavec).

Co se vzájemných práv a povinností týče, normuje chystaná právní úprava, že se obdobně použijí ustanovení o spoluvlastnictví. Do dispozice společníků samozřejmě náleží možnost si práva a povinnosti upravit odlišně. Teorie, že by se některá práva a povinnosti měla řídit ustanoveními o spoluvlastnictví, je některými autory zastáván již při výkladu dnešní podoby smlouvy o sdružení, avšak prozatím se nejedná o naprosto jednoznačný pohled na tuto skutečnost.

Jakmile se při uzavření smlouvy osoba zaváže k tomu, že k dosažení účelu společnosti přispěje určitou činností, není povinna poskytovat další příspěvky, zatímco osoba zavázaná k majetkovému příspěvku není povinna vyvíjet další činnost k dosažení společného účelu. Pokud je pouze obecně stanoveno, co má být vloženo, uplatní se právní domněnka, že každý ze společníků přispěje stejným dílem. Změní-li se poměry a společného účelu nelze dosáhnout bez poskytnutí dalších vkladů, může ten, kdo není ochoten zvýšit svůj příspěvek, ze společnosti vystoupit nebo být vyloučen.

Přestože již stávající právní úprava smlouvy o sdružení je založena na osobní a nepřevoditelné účasti, teprve v připravované právní úpravě je tato skutečnost výslovně upravena. § 2354 stanoví, že nikdo není oprávněn zřídit členství jiné osobě, ani toto členství postoupit.

Své místo si našla také přímá úprava zákazu konkurenčního jednání. Pokud by navíc k takovému došlo, poskytuje zákon ostatním společníkům konkrétní práva. Mohou uplatnit právo na náhradu škody, a pokud tak neučiní, musí konkurenčně jednající společník strpět, aby ostatní společníci převzali na společný účet účinky jeho jednání. Samozřejmě se nejedná o povinnost, a tak mají společníci možnost tohoto práva nevyužít. Pokud se ovšem uvedená práva uplatnit rozhodnou, stanoví pro to zákon subjektivní lhůtu tři měsíce ode dne, kdy se společnost o jednání dozvěděla, a objektivní lhůtu v délce jednoho roku ode dne, kdy k jednání došlo.

Co se poměru účasti společníků na zisku a ztrátě společnosti týče, neliší se stávající a plánovaná právní úprava. Chystaný zákon ovšem vylučuje ujednání, kterými by byl společník vyloučen z podílu na zisku. Obdobné ujednání ohledně ztráty je přípustné, avšak právní účinky má pouze mezi společníky. Vůči ostatním osobám je tedy stále společně a nerozdílně odpovědný za závazky společnosti.

Rozhodování o záležitostech společnosti probíhá formou většinového hlasování, kdy má každý společník jeden hlas. Pokud ovšem má být odhlasována změna smlouvy zakládající závazky společnosti, je nutné jednomyslné rozhodnutí. Tímto ustanovením se vkládá do rozhodovací činnosti smlouvy o sdružení, nově tedy společnosti, větší míra právní jistoty.

Správu záležitostí společnosti si mohou společníci upravit libovolně, pokud jimi zvolený způsob neodporuje zákonu. Pokud si správu společných věcí nesjednají, je každý společník vzhledem k těmto záležitostem příkazníkem ostatních společníků. Žádný ze společníků ovšem není oprávněn samostatně měnit stav nebo účel společného majetku. Správa společných věcí společnosti může být také svěřena některému ze společníků nebo dokonce třetí osobě, což současná úprava nedovoluje. Při pověření více správců, je každý z nich oprávněn jednat samostatně. Zde se odráží do značné míry obchodně-právní úprava.

Právo kontroly náleží účastníkům také podle chystané úpravy, a to včetně povinnosti tuto kontrolu nevykonávat způsobem, který by se dal považovat za šikanózní výkon práva.

Ze závazků jsou zavázáni společně a nerozdílně všichni účastníci a to i v případě, že některý z nich je dohodou vyloučen z povinnosti nést podíl na ztrátě. Při jednání s třetí osobou vystupují společníci jako příkazníci ostatních, přičemž odlišná ujednání nelze vůči třetím osobám namítat, pokud tedy jednají v dobré víře. Jednal-li pak společník s třetí osobou vlastním jménem,

mohou ostatní společníci uplatňovat z toho vzniklá práva. Tato třetí osoba však bude stále zavázána jen vůči tomu, kdo s ní jednal, ledaže věděla, že jedná za společnost.

Zamýšlená právní úprava poskytuje ochranu v dobré víře jednajícím třetím osobám, které byly poškozeny jednáním osoby, jež neprávem předstírala, že je společníkem. Skuteční společníci následně odpovídají společně a nerozdílně, pokud dali k omylu třetí osoby podnět nebo tento omyl předvídat mohli a neučinili příslušná opatření, aby k němu nemohlo dojít.

Možnost společníků vystoupit ze společnosti je upravena totožně se současně platnou právní úpravou. Vyloučení účastníka z vážných důvodů je zde ovšem změněno na důvod porušování povinností podstatným způsobem a rozšířeno o možnost vyloučit společníka v případě, že je ohledně jeho majetku zahájeno insolvenční řízení na jeho návrh, přistoupil k návrh na zahájení insolvenčního řízení nebo bylo v insolvenčním řízení rozhodnuto o jeho úpadku. Nová právní úprava zachází tak daleko, že věnuje pozornost možnosti ztráty svéprávnosti společníka. Tehdy je možné takového společníka vyloučit pouze, pokud je ztráta svéprávnosti na újmu společnosti. Následné vypořádání společníků je totožné se současně platnou právní úpravou.

Na rozdíl od současné právní úpravy je možné dohodnout přechod práva a povinností ze společenské smlouvy na dědice, avšak tímto nelze vázat více dědiců. Tehdy pak dědic vstoupí do společnosti namísto zůstavitele. Pokud není dědic schopen dostát závazkům, které vyplývají ze společenské smlouvy, může mu být sražena přiměřená část podílu.

„Zánik společnosti nastává, dohodnou-li se na tom společníci, splní-li se podmínky dohodnuté ve společenské smlouvě, uplyne-li doba, na kterou byla společnost ujednána, dosáhne-li se účelu, k němuž byla společnost zřízena, a nebo stane-li se dosažení tohoto účelu nemožným. Zemře-li společník, zaniká společnost, měla-li dva společníky a není dohodnuta možnost dědění účasti na společnosti,“ jak stanoví zamýšlený občanský zákoník. Osoba pověřená správou je následně povinna nejpozději do dvou měsíců podat vyúčtování a následně proběhne standardní vypořádání spoluvlastnictví.

13. Obdobná právní úprava ve Spolkové republice Německo

Vzhledem k dlouhé historii závazků obdobných smlouvě o sdružení je vhodné si připomenout také jinou právní úpravu, než je ta tuzemská. Pro účely této diplomové práce byl vybrán právní řád Spolkové republiky Německo, jakožto nejvýznamnějšího hraničního souseda České republiky. Německá právní úprava je také zajímavá svým mírně odlišným přístupem, který se na základě judikatorní činnosti mírně obměnil.

V německém právním řádu se s obdobou smlouvy o sdružení setkáme pod názvem Gesellschaft des bürgerlichen Rechtes - GbR, neboli společnost občanského práva. Tento institut občanského práva je upraven v Bürgerliches Gesetzbuch – BGB, neboli německém občanském zákoníku.¹¹⁴

V uzavřené společenské smlouvě se její účastníci zavazují, že dosáhnou společného účelu, který je v této smlouvě určen. Přípustné je, stejně jako v české právní úpravě, uzavření tohoto závazku pouze v ústní formě. Obdobně také nedochází k vytváření žádných oficiálních orgánů společnosti.

Účastníci mohou přispět ke sjednanému účelu příspěvkem věcné povahy stejně jako poskytnutím pracovních výkonů. Pokud není smlouvou stanoveno jinak, jsou účastníci povinni poskytnout stejné příspěvky. Druhově určené věci a další oceněné věci se stávají spoluvlastnictvím účastníků, a to pokud smlouva nestanoví jinak.

Řízení společnosti náleží všem společníkům, pokud smlouva nestanoví jinak. Na rozhodování se pak uplatní zásada jednomyslnosti, nestanoví-li smlouva, že se uplatní rozhodování většinovým systémem. V takovém případě má každý společník jeden hlas.¹¹⁵ To znamená, že se v německém právu klade stejně jako v tuzemské úpravě důraz na osobní charakter smlouvy.

Účastníci na společnosti jednají vlastním jménem. Pokud by měla být zavázána celá společnost, je nutné, aby k uzavření závazku došlo všemi jejími účastníky.

¹¹⁴ Bürgerliches Gesetzbuch – BGB, Zweites Buch, §§ 705-740 [online]. gesetzte-im-internet.de, 11. prosince 2010 [cit. 11. prosince 2010]. Dostupné na <http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/>.

¹¹⁵ JASANSKÝ, Jaroslav a kol. *Základy podnikání, Sdružení bez právní subjektivity a tiché společenství: nástin organizačně-ekonomických a právních otázek*. 1. vydání. Ostrava: Montanex, a.s., 1996, str. 15

Zásadní rozdíl oproti úpravě vlastní českému právu je v právní způsobilosti. Dle původního stavu věci ji německá společnost občanského práva neměla, avšak tuto skutečnost zcela obrátil Spolkový soudní dvůr svým rozhodnutím v roce 2001. Nejenže založil právní způsobilost společnosti, ale zároveň přisoudil účastníkům vztahu ručení za závazky společnosti, které je obdobné ručení společníků ve veřejné obchodní společnosti.¹¹⁶ Společnost ovšem, stejně jako tuzemská smlouva o sdružení, nemá povinnost nechat se registrovat v jakémkoliv rejstříku či evidenci, což může pro třetí osoby působit zmatečně, pokud nemají jak si ověřit, zda opravdu společnost existuje.

¹¹⁶ rozhodnutí Spolkového soudního dvoru ze dne 29. ledna 2001, sp. zn. II ZR 331/100

14. Závěr

Jak bylo naznačeno v úvodu, hudební seskupení jsou v současné době spolenými osob, která těžce hledají vhodnou právní úpravu, která by plně vyhovovala jejich potřebám. Tato práce se zaměřila na smlouvu o sdružení, která je pro ně jednou z potencionálních variant. Mezi další bychom nejtypičtěji mohli zařadit společnost s ručením omezeným dle obchodního zákoníku a občanské sdružení dle zákona o sdružování občanů.

V běžném životě se obvykle střetáváme prostřednictvím médií především s hudebními seskupeními, která na základě své popularity generují již poměrně relevantní zisk ze své činnosti. Jedná se ovšem pouze o pomyslnou špičku ledovce, kdy drtivá většina aktivních hudebních seskupení je založena výhradně za účelem ideálním a materiální zisk je odsunut do pozadí. Právě především na tyto subjekty je orientována tato práce.

Průzkum mezi aktivními hudebními seskupeními ukázal, že jejich členové si vzájemné vztahy právně neupravují, ať již je důvodem komplikovanost časové a organizační náročnosti právní úpravy, nevýdělečnost jejich činnosti, bezmezná důvěra v přátelské vztahy s ostatními účastníky na hudebním seskupení nebo snaha o naprostou tvůrčí nezávislost. Mnohdy pak dochází k rozporům a konfliktům, kterým by mohlo být prostřednictvím právní úpravy vztahů poměrně lehce zabráněno.

V rámci diplomové práce jsem došel k poznatkům, které mne vedly k závěru, že smlouva o sdružení by skutečně mohla být řešením pro hudební seskupení, avšak zároveň je třeba věnovat se také problematickým pasážím v její právní úpravě.

V první řadě je nutné upozornit na nezbytnost písemné formy, bez níž může docházet k mnoha komplikacím spojeným s výkladem obsahu smlouvy o sdružení.

Při absenci kvalitní smlouvy o sdružení se jedná o poměrně složitou formu sdružování osob. Občanský zákoník přistupuje k úpravě smlouvy o sdružení spíše obecně, a tak jsou některé prvky bez smluvní úpravy poměrně spolehlivým zdrojem nejistoty a potencionálních sporů. Ať již se jedná o dokazování, zda smlouva vznikla, či nikoliv, v jakém rozsahu a formě jsou účastníci povinni přispívat k činnosti sdružení, nebo o problematiku majetkového vypořádání, kde ku příkladu chybějí zákonem stanovené lhůty pro jeho provedení. V této diplomové práci bylo zmíněno také několik dalších po právní stránce sporných oblastí v úpravě smlouvy o sdružení.

Jistá úskalí skýtá také pochopení jednání navenek sdružení, které s sebou také přináší nespočet potencionálních kauz ohledně dokazování, zda bylo nebo nebylo jednáno v rámci činnosti smlouvy o sdružení, tedy v tomto případě hudebního seskupení.

Došlo také ke zkoumání obdobné zákonné úpravy v německém právním řádu, který obsahuje v občanském zákoníku institut společnosti občanského práva. Historicky obě dvě úpravy vycházejí ze stejného historického základu, což dokazuje množství obdobných ustanovení. K nejzásadnější rozdílnosti přispěla především až rozhodovací činnost německých soudů, které přisoudily společnosti občanského práva právní subjektivitu.

Zlepšení stavu použitelnosti smlouvy o sdružení se dá předpokládat, pokud by byl přijat nový občanský zákoník, jehož návrh je již několik let předmětem odborného vývoje a diskusí. Připravovaná právní úprava smlouvy o sdružení, zde označovaná jako společnost, odstupuje od příliš zobecnujícího přístupu současné právní úpravy. Nabízí mnohem konkrétnější ustanovení, přitom se zároveň zaměřuje na problematiku sdružení bez právní subjektivity z hlediska širšího, kdy odpovídá na mnohem více situací než dnešní občanský zákoník. V tomto ohledu by mohlo dojít k jisté přístupnosti a snazší pochopitelnosti tohoto institutu občanského práva pro širší laickou veřejnost. V daném případě by pak s přispěním následné soudní judikatury mohlo dojít k vzrůstu oblíbenosti společnosti.

Pokud by měla být shrnuta zjištění získaná z této diplomové práce, dovolím si tvrdit, že smlouva o sdružení je vhodným řešením pro hudební seskupení, jež mají svůj primární cíl v činnosti spojené s ideálním účelem. Za současné právní úpravy k tomu bude moct dojít pouze za podmínky, že dané subjekty budou ochotny věnovat přípravě a uzavření smlouvy o sdružení náležitou pozornost. Ledabylý vstup do tohoto závazkového právního vztahu by pro jeho výkladově komplikované pasáže totiž mohl způsobit mnohem více škody než užitku.

S pozitivními vyhlídkami se pak dá očekávat přijetí nového občanského zákoníku, kterým smlouva o sdružení snad vnese nový impuls, a který se snad odrazí také v přístupu veřejnosti, reprezentované taktéž právě hudebními seskupeními.

V rámci dotazníkového průzkumu bylo zjištěno, že malé procento hudebních seskupení volí pro úpravu svých vztahů právní formu občanského sdružení, které by mohlo být dalším objektem zkoumání, co se potenciálu využití pro hudební seskupení týče. Vhodné by bylo tento institut srovnat právě se smlouvou o sdružení nebo také společností s ručením omezeným – další

potencionální možností právní úpravy pro hudební seskupení. Dalším směrem studia problematiky hudebních seskupení by také mohlo být právo daňové a ekonomické aspekty hudebních seskupení v režimu smlouvy o sdružení obecně.

Přestože se tak zpočátku nemuselo zdát, jedná se u smlouvy o sdružení ve spojení s pojmem hudebního seskupení o poměrně bohaté, členité, složité a hlavně zajímavé téma, které nabízí mnoho možností k dalšímu studiu.

Seznam použité literatury

Monografie

TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, 971 s. ISBN 978-80-7179-608-4

JINDROVÁ, Blanka. *Daňové a účetní aspekty společného podnikání na základě smlouvy o sdružení podle občanského zákoníku: praktická příručka*. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2006, 239 s. ISBN 80-7201-622-9.

ŠÍMA, Alexander a kol. *Občanské právo hmotné*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 650 s. ISBN 978-80-7380-228-8.

HURDÍK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné*. 3. opravené a upravené vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002, 436 s. ISBN 80-210-2793-2.

KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 1*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, 524 s. ISBN 80-7357-127-7.

KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 2*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, 612 s. ISBN 80-7357-131-5.

KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 3*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a.s., 2007, 344 s. ISBN 978-80-7357-230-3.

ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: komentář*. 10. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, 1465 s. ISBN 80-7179-486-4.

POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkoných umělců a výrobců zvukových záznamů*. Praha: Grada, 1998, 138 s. ISBN 80-7169-553-X.

HOCHMANN, Václav a kol. *Sdružení bez právní subjektivity 2008-2009*. Praha: ASPI, a.s., 2007, 242 s. ISBN 978-80-7357-303-4.

FILIPEC, Josef a kol. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2007, 647 s. ISBN 978-80-200-1080-3.

PRAŽÁK, Zbyněk. *Společné podnikání na základě smlouvy o sdružení podle občanského zákoníku*. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2005, 223 s. ISBN 80-7201-574-5.

KNAPP, Viktor. *Vědecká propedeutika pro právníky*. Praha: Eurolex, 2003. 233 s. ISBN 80-864-3254-8.

JASANSKÝ, Jaroslav a kol. *Základy podnikání, Sdružení bez právní subjektivity a tiché společenství: nástin organizačně-ekonomických a právních otázek*. 1. vydání. Ostrava: Montanex, a.s., 1996, 143 s. ISBN 80-8578-050-X.

Odborné články

HOCHMANN, Václav. *Majetkové vypořádání podle ustanovení § 839 občanského zákoníku při zániku účasti jednoho účastníka ve sdružení*. Právní fórum. 2005, číslo 12, str. 118.

NESNÍDAL, Jiří. *Opatrnosti není nikdy nazbyt*. Ekonom. 1997, č. 28.

ČERNOHLÁVEK, Josef. *Smlouva o sdružení*. Právní rádce. 1994, č. 3, s. 9-10.

FALDYNA, František. *Smlouva o sdružení ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu*. Právo a podnikání. 2002, č. 7-8, s. 2-6.

Judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 2009, sp. zn. 33 Odo 1356/2006.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. června 2007, sp. zn. 28 Cdo 666/206.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. dubna 2007, sp. zn. 33 Odo 311/2005.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. listopadu 2006, sp. zn. 33 Odo 1376/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2006, sp. zn. 29 Odo 1578/2005.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. září 2005, sp. zn. 29 Odo 444/2005.
Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. srpna 2005, sp. zn. Tdo 880/2005.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. dubna 2005, sp. zn. 32 Odo 995/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. listopadu 2004, sp. zn. 29 Odo 1006/2002.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. srpna 2004, sp. zn. 22 Cdo 555/2004.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2004, sp. zn. 33 Odo 1019/2002.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 2004, sp. zn. 32 Odo 662/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. května 2003, sp. zn. 29 Odo 83/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. listopadu 2002, sp. zn. 33 Odo 659/2002.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2002, sp. zn. 29 Odo 76/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. prosince 2001, sp. zn. 29 Odo 93/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. května 2001, sp. zn. 29 Cdo 2439/2000.
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. června 2000, sp. zn. 30 Cdo 311/2000.
Rozhodnutí Spolkového soudního dvoru ze dne 29. ledna 2001, sp. zn. II ZR 331/100.

Internetové zdroje

Ministerstvo spravedlnosti ČR. Nový občanský zákoník. [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 10. ledna 2011 [cit. 10. ledna 2011]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/navrh-zakona.html>>

Ministerstvo spravedlnosti ČR. Nový občanský zákoník. [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 10. ledna 2011 [cit. 10. ledna 2011]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/Duvodova%20zprava%20OZ_ver_2010.pdf>

Burgerliches Gesetzbuch – BGB, Zweites Buch, §§ 705-740 [online]. gesetze-im-internet.de, 11. prosince 2010 [cit. 11. prosince 2010]. Dostupné na <http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/>

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. [online]. upv.cz, 10. února [cit. 10. února 2011]. Dostupné na <http://www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/mez_smlouvy/trips_cze/TRIPS_CZE.pdf>

Členství ČR v nejvýznamnějších mezinárodních autorskoprávních úmluvách a smlouvách. [online]. mkcr.cz, 10. února 2011 [cit. 10. února 2011]. Dostupné na <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=359>>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění). [online]. eur-lex.europa.eu, 05. února 2011 [cit. 05. února 2011]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006L0116:CS:HTML>>

Ostatní zdroje

Zákon č. 121/2000, Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Oznámení Ministerstva kultury o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy podle v Obchodním věstníku, ročník 10, č. 14.

Zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Shrnutí

V diplomové práci na téma *Hudební seskupení v režimu smlouvy o sdružení* se zabývám problematikou právní úpravy vztahů v rámci hudebních seskupení, o nichž pojednávám v souvislosti s úpravou občanskoprávního institutu smlouvy o sdružení.

Primárním cílem diplomové práce bylo zjištění, zda je institut smlouvy o sdružení vhodný k využití pro právní úpravu vztahů v rámci hudebních seskupení. Druhotným cílem bylo popsání smlouvy o sdružení jako takové.

Práce je rozdělena na čtrnáct kapitol. Kapitola první plní funkci uvozuující, zaměřuje se na popsání vymezení cílů práce, popsání současného stavu poznání zvoleného tématu, vylíčení metod použitých při jejím zpracování a letmé obsahové rozvržení práce.

Druhá kapitola se omezuje na obecné představení smlouvy o sdružení a popis jejího historického vývoje, který probíhal již od dob starověkého Říma, přes Rakousko-Uherskou až po Československou právní úpravu.

Třetí kapitola si klade za cíl vymezit pojem hudebního seskupení, který je využíván v průběhu celé diplomové práce a je tak jedním z nejdůležitějších klíčových pojmů. V této kapitole jsou využity především zdroje jazykovědné a nikoliv právní.

Pro účely čtvrté kapitoly byl proveden dotazníkový průzkum mezi aktivními hudebními seskupeními, aby bylo možné lépe pochopit jejich postoj k možnosti právní úpravy. Bylo zjišťováno, zda mají právní vztahy v rámci svých hudebních seskupení nějakým způsobem upraveny. Dále byly zjišťovány důvody, pro které hudební seskupení ignorují právní úpravu svých vztahů, a zda uvažují o budoucí úpravě těchto vztahů. V neposlední řadě byla dotazovaným pokládána otázka, zda jsou obeznámeni s existencí občanskoprávního institutu smlouvy o sdružení.

Pátá kapitola vychází z poznatků zjištěných v kapitole čtvrté a snaží se vymezit obecné nároky, které mohou hudební seskupení mít na právní úpravu svých vztahů. S ohledem na tato zjištění je následně přistupováno ke studiu samotné smlouvy o sdružení.

Šestá kapitola je zaměřena na výkonné umělce a jejich práva, především majetková. Význam této kapitoly spočívá ve spojení pojmů smlouvy o sdružení a výkonných umělců, kteří

budou velmi frekventovaně účastníky hudebních seskupení v režimu smlouvy o sdružení. Část kapitoly je věnována také mezinárodní právní úpravě.

Sejmá kapitola se vypořádává s tematikou vzniku smlouvy o sdružení, kdy se zaměřuje především na podmínky vzniku tohoto závazkového právního vztahu. Pojednává také o subjektech, které mohou smlouvu uzavřít.

Stěžejní část diplomové práce je umístěna v kapitole osmé, která prostřednictvím svých podkapitol pojednává o povinnosti vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu, povinnosti poskytnout peníze nebo jiné věci pro účely sdružení, právu k majetku získanému při výkonu společné činnosti, odpovědnosti účastníka za závazky vzniklé při společné činnosti, právu rozhodovat o obstarávání společných věcí, právu kontroly a právu ukončit účast na sdružení.

Devátá kapitola rozebírá jednání účastníků navenek, kdy konkrétněji vymezuje, jakými způsoby se mohou navzájem účastníci zavazovat při výkonu společné činnosti.

Kapitola desátá rozebírá zánik sdružení bez právní subjektivity jako takového. To znamená, že rozebírá případy, kdy dojde k jeho zrušení na základě právní události nebo dohody účastníků. Zároveň řeší problematiku vypořádání účastníků při zániku smlouvy o sdružení.

Jedenáctá kapitola představuje majetkové vypořádání v případě smrti nebo zániku účastníka na smlouvě o sdružení.

Dvanáctá kapitola představuje institut společnosti, který je součástí návrhu nového občanského zákoníku, kde má nahradit stávající formu smlouvy o sdružení.

Třináctá kapitola přibližuje společnost občanského práva, která je obdobou smlouvy o sdružení v právu německém. Do popisu je zahrnut také vývoj tohoto institutu na základě judikatury německých soudů.

V závěrečné čtrnácté kapitole dochází ke shrnutí zjištěných skutečností a osobnímu zhodnocení využitelnosti smlouvy o sdružení pro potřeby hudebních seskupení. Dále je zhodnocena stávající situace a předpoklady jejího nejbližšího vývoje s ohledem na plánovanou rekodifikaci občanského práva, která by měla výrazně pozitivně zasáhnout také smlouvu o sdružení.

Summary

In this diploma work named *Music Groups in Regime of Association Without Legal Subjectivity* I deal with question of legal regulations of relationships within music groups, which are looked at in the context of civil law institute of association without legal subjectivity.

Primary objective of this diploma work is to state, whether the institute of association without legal subjectivity is suitable for legal regulation of relationships within music groups. Secondary objective is to study association without legal subjective on its own.

Diploma is divided into fourteen chapters. First chapter has an introductory role, it presents objectives of this work, describes current state of coverage of the chosen theme, description of methods used for purposes of this work and description of brief content of this work.

Second chapter is restricted to elementary introduction of association without legal subjectivity and description of its historical evolution, which has taken place since the times of ancient Rome, through Austrian-Hungarian Empire to Czechoslovakian legal form.

Third chapter lays its main objectives towards creating a definition of the term “music group”, which is used through out the whole work and as such is one of the most important key words. This chapter makes use of mainly linguistic sources.

Survey within active music groups has been performed for the purposes of fourth chapter with an aim to better understand their opinion towards possibility of legal regulations. It was investigated, whether there are any legal regulations of relationships within music groups. Further have been investigated reasons for which music groups ignore legal regulations of their relationships and whether they consider future regulations of those relationships. Last but not least were questioned subjects asked, if they are familiarized with an existence of civil law institute of association without legal subjectivity.

Fifth chapter is based upon observations made within the fourth chapter and is trying to define elementary needs of music groups towards the regulation of their relationships. With regard to those observations it is consequently approached to examination of association without legal subjectivity.

Sixth chapter aims towards the matter of performing artists and their rights, especially their rights in property. Significance of this chapter lies in association of terms “association without legal subjectivity” and “performing artists”, who are frequently going to be members of music groups in regime of association without legal subjectivity. Part of this chapter is focused on international legal regulations.

Seventh chapter deals with formation of association without legal subjectivity. It is mainly aimed at the conditions of formation of this contractual relationship. It also deals with subjects eligible to enter such relationships.

Fundamental part of this diploma work is located in its eighth chapter, which deals through its sub-chapters with obligations to generate working activity to reach agreed upon objective of association without legal subjectivity, obligation to provide money or other entities for the purposes of association without legal subjectivity, participant’s liability for obligations originating in joint activity, right to make decisions about joint matters, right to supervision and right to end one’s participation on association without legal subjectivity.

Ninth chapter analysis legal acting of participants outside of association without legal subjectivity, when it specifically determines forms, which can lead to participants obliging each other, while acting for joint cause.

Tenth chapter takes aim at demise of association without legal subjectivity. This means situations when it is demised upon legal circumstance or upon agreement of participants. At the same time it deals with the matter of property settlement upon demise of association without legal subjectivity.

Eleventh chapter declares property settlement in a case of death or dissolution of participant of association without legal subjectivity.

Twelfth chapter introduces the institute of society, which is contained in proposed version of new civil code. It is supposed to replace current association without legal subjectivity.

Thirteenth chapter summarizes society of civil law, which is German analogy to association without legal subjectivity. Summary as well contains the evolution of this institute based upon judicature of German courts.

The last and conclusive fourteenth chapter summarizes obtained knowledge of above mentioned matter and brings my personal evaluation of potential applicability of association

without legal subjectivity for needs of music groups. It is further evaluated current situation and expectation of its forthcoming evolution with regard to the planned recodification of civil law, which should considerably touch the association without legal subjectivity in a positive manner.

Klíčová slova

smlouva o sdružení, sdružení bez právní subjektivity, hudební seskupení, výkonný umělec, občanský zákoník, autorský zákon, společnost, společnost občanského práva, societas, občanské právo, Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví, Smlouva Mezinárodní organizace duševního vlastnictví o výkonných umělcích a zvukových záznamech, Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací

Key terms

obligation of association, association without legal subjectivity, music groups, performing artist, civil code, author's act, society, society of civil law, societas, civil law, Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, World Intellectual Property Organization Performances and Phonograms Treaty, International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations

Příloha č. 1 – dotazníkové odpovědi jednotlivých hudebních seskupení

název hudebního seskupení	sídlo (obec)	Právní úprava	Důvody stavu bez právní úpravy	Uvažují o právní úpravě?
Anyway	Mělník	NENÍ	Komplikovanost	NE
Bad Age	Prostějov	NENÍ	Zásah do nezávislosti	NE
Bahrainn	Klášteřec nad Ohří	NENÍ	Zásah do nezávislosti	NE
Behind the Door	Frýdek-Místek	NENÍ	Komplikovanost	ANO (občanské sdružení)
Blaf	Jablůnkov	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
Cookies	Přerov	NENÍ	Komplikovanost	ANO (spol s r. o.)
Criminal Collection	Vsetín	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Cross the Road	Brno	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Dead Pope's Company	- neuvedeno -	Občanské sdružení	-	-
Dovolená Narkotika	Vsetín	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
Empty Hall of Fame	Libina	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Evelynne	Praha	NENÍ	Komplikovanost	NE
Eyesore	Brumov-Bylnice	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Goodfellas	Karlovy Vary	Občanské sdružení	-	-
GrassRoad	Praha	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Houba	Ústí nad Labem	NENÍ	Komplikovanost	ANO (občanské sdružení)
Hustler State	Praha	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Last Time	Moravská Třebová	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Look-Out!	Liberec	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
MadFalls	Frýdek-Místek	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
NSOS	Přerov	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Outsider	Valašské Meziříčí	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Patrola	České Budějovice	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Punk Floid	Zábřeh na Moravě	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
RAF	Přerov	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Sin the Eighth	Liberec	NENÍ	Komplikovanost	ANO (občanské sdružení)
Six Degrees of Separation	Lodkovice	Občanské sdružení	-	-
Thalidomide	Praha	NENÍ	Zásah do nezávislosti	NE
The Cornflakes	Frýdek-Místek	Občanské sdružení	-	-
The Megan Shore	Plzeň	NENÍ	Považováno za zbytečné	NE
Thieves in Streets	Bílovec	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
This Night Draws the End	Plzeň	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
Vision Day	Brněnec	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
We on the Moon	Brno	NENÍ	Založeno na důvěře	NE
Worldhood	Praha	NENÍ	Zásah do nezávislosti	NE